

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย และแรงจูงใจ และนำเสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประวัติและวิวัฒนาการของกีฬามวยไทย
 - สมัยสุโขทัย
 - สมัยอยุธยา
 - สมัยธนบุรี
 - สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
2. ความหมายของแรงจูงใจ
3. ทฤษฎีแนวคิดของแรงจูงใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศและในประเทศไทย

ประวัติและวิวัฒนาการของกีฬามวยไทย

สมัยกรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1790-1893)

ในสมัยที่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานีมีการทำศึกสงคราม และการเตรียมไพร่พล เพื่อการสงคราม และในสมัยนั้นมีอาวุธประเภทการต่อสู้ประชิดตัว เช่น มีด ดาบ แหวน หลาว และการใช้อวัยวะของร่างกายต่อสู้ จากประวัติและหลักฐานต่าง ๆ บปรากฏเรื่องของกีฬามวยไทย ดังต่อไปนี้

ด้วยเหตุที่กรุงสุโขทัยถูกเพื่อบ้านรุกรานอยู่เสมอ ทำให้ชาวสุโขทัย ต้องฝึกฝนมวยไทย กระบี่กระบองและอาวุธต่าง ๆ เพื่อต่อสู้กับผู้รุกรานและพยายามปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การรบในสมัยนั้นใช้มีด หอก และดาบ เป็นอาวุธ เป็นต้น (เขตร ศรียาภักย์, 2515)

เด็กผู้ชายสมัยกรุงสุโขทัยนี้ตอนย่างเข้าสู่วัยรุ่นมักจะฝึกหัดมวยไทยกับทุกคน การฝึกมวยไทยเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่จะมีลักษณะชายชาติศรี ซึ่งประกอบด้วย คุณวุฒิ มารยาท มนุษยธรรม วัตรกรรม ความทรหดอดทน อานาจทางคาถาอาคม พลังกาย และความรู้ความชำนาญในศิลปะมวยไทย และกระบี่กระบอง (ถ่องแท้ ोजनाสันต์ และอุดม ประมวลวิทย์, 2501)

ประกอบ ราชประการ และคนอื่น ๆ (2508) เขียนเกี่ยวกับการฝึกหัดศิลปะมวยไทยไว้ในหนังสือพระมหากษัตริย์ไทยว่า คนไทยสมัยกรุงสุโขทัยได้ฝึกฝนศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธและมือเปล่า แม้แต่เด็กชายที่ยังไม่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น ก็ได้รับการฝึกอบรบให้ศึกษาวิชาการรบด้วยอาวุธและการต่อสู้ด้วยมือเปล่า

ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้มีการจารึกลงในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมีเรื่องเกี่ยวกับมวยไทย คือ ในเรื่องสาเหตุวิวาท ค่าตี กำหนดไว้ 16 ประการ และพระมหากษัตริย์ทรงใช้หัวข้อเหล่านี้เป็นพระราชศาสตร์ จากสาเหตุ 16 ประการ มีประการที่ 7 ต่อกัน และประการที่ 15 เล่นการพนัน เป็นข้อวินิจฉัยในการตัดสินคดีความ ในสมัยกรุงสุโขทัยถือว่าการชกมวยบนเวทีชั่วคราวตามงานวัดและงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ เป็นลักษณะศิลปะป้องกันตัวและเป็นประเพณีอันดีงามไม่ใช่ว่าเป็นการพนันจึงไม่มีการเสียภาษีอากรแต่อย่างไร (กาธร คำประเสริฐ, 2521)

จุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัย

มวยไทยเป็นส่วนหนึ่งของศิลปศาสตร์ซึ่งเป็นความรู้ด้านต่าง ๆ สำหรับพระมหากษัตริย์ ซึ่งในสมัยก่อนมีความจำเป็นจะต้องเป็นนักรบ มีความกล้าหาญองอาจมีสมรรถภาพแข็งแรงอดทนอย่างดีเยี่ยม พระมหากษัตริย์ในฐานะเป็นผู้นำของประเทศจำเป็นต้องผ่านการศึกษาศิลปศาสตร์อันเป็นศาสตร์ของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะประกอบด้วยความรู้ 18 ประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ความรู้ทางกฎหมายระเบียบประเพณี สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ด้วยมือเปล่า การต่อสู้ด้วยอาวุธ วิชาศาสตร์ คนตรี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การทหาร การบริหารกองทัพ การรักษาพยาบาล การพูด การประพันธ์ รู้จักวัตรกรรมของวีรบุรุษ มีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในการต่อสู้แบบมวยไทย มีการออกกำลังกายเพื่อให้แข็งแรง และมีสมรรถภาพดีอยู่เสมอ

ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีนั้น ได้มีสำนักมวยซึ่งจัดขึ้นโดยผู้มีวิญญู และผู้ที่เก่ง ทางมวยไทยได้ฝึกฝนศิลปะมวยไทยให้กับเด็กหนุ่มไทยมากมายหลายสำนักด้วยกัน เช่น สำนักสมอคอน แขวงเมืองลพบุรี ดังปรากฏในพงศาวดารว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เห็นว่า กรุงสุโขทัยจะเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ ครองความเป็นอิสระได้นานนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำ ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในด้านมวยไทย การทหารและการปกครอง ด้วยเหตุนี้จึงได้ส่งเจ้าชายร่วง รอรสองค์ที่ 2 ซึ่งขณะนั้นมีพระชนม์มายุได้ 13 พรรษา ำให้ไปเล่าเรียนศิลปศาสตร์ ที่สำนักสมอคอนแห่งเมืองลพบุรี สำนักสมอคอนนี้เป็นสำนักที่มีชื่อเสียงมากในตอนนั้น พระมหากษัตริย์และเจ้าเมืองนิยมส่งรอรสและบุตรหลานของตนมาอบรมศิลปศาสตร์ที่สำนักนี้ ตั้งแต่เยาว์วัย เจ้าชายร่วงจึงได้มีสหายร่วม 2 พระองค์ เป็นรอรสของเจ้าผู้ครองนครเงินยาง และเจ้าผู้ครองนครพะเยา เจ้าชายทั้ง 3 พระองค์ได้ทรงศึกษาารวมเรียนและฝึกหัดมวยไทยร่วมกันทาท่ามีความเห็นอกเห็นใจ รักใคร่กันฉันท์พี่น้อง ได้ทรงศึกษาศิลปศาสตร์เป็นเวลา 3 ปี จึงสำเร็จแล้วต่างก็แยกย้ายกันไปปกครองบ้านเมืองของตน

การฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัย นอกจากจะฝึกหัดกันตามสำนักต่าง ๆ แล้ว ยังมีการฝึกหัดมวยไทยตามวัดต่าง ๆ ด้วยชาวไทยในสมัยกรุงสุโขทัยถือว่าวัดเป็นสถานที่ให้ความรู้ ฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยทุกอย่างทั้งวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ เช่น วิชาการแพทย์ ศิลปะ การเรียนหนังสือ การฝึกหัดมรรยาท รวมทั้งการฝึกหัดมวยไทย เพราะประชาชนถือว่าวัดเป็นศูนย์กลางของบวงชน จากการศึกษา เรื่องโบราณศึกษา ซึ่งเขียนโดยพระยาปริยัติธรรมธาดาในหนังสือ วชิรญาณพบว่า สมัยสุโขทัย วัดและรัฐดำเนินการฝึกอบรมสั่งสอนคน สำนักศึกษาเล่าเรียนจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัดเป็นสำนักเรียนของคนหลายประเภท มีทั้งบุตรคนธรรมดาสามัญ บุตรข้าราชการและบุตรเจ้าฟ้าพระมหากษัตริย์ การเรียนการสอนในวัดนั้นไม่เรียนเฉพาะหนังสืออย่างเดียว แต่เรียนวิชาชีพต่าง ๆ ด้วย เช่น การแพทย์ การฝีมือ ศิลปะ รวมทั้งการฝึกหัดศิลปะมวยไทยตลอดจนกระบี่กระบองด้วย ส่วนผู้สอนนั้นก็มิทั้งพระภิกษุและชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถ อีกสถานที่หนึ่งที่สอนให้เฉพาะเจ้านายและบุตรข้าราชการเท่านั้น คือ สำนักราชบัณฑิตดังปรากฏในพงศาวดารว่า พระเจ้าลิไทยเมื่อยังทรงพระเยาว์ เคยศึกษามีความรู้แตกฉานจนได้รับยกย่องว่าเป็นปราชญ์ที่สำนักงานบัณฑิต ซึ่งแหล่งการศึกษานี้มิได้สอนแต่เฉพาะวิชาการอย่างเดียว หากแต่จะต้องเรียนภาคปฏิบัติด้วย โดยเฉพาะวิชาการต่อสู้ป้องกันตัว มีการใช้อาวุธ หอก ดาบ กระบี่ กระบอง ดาบสองมือ มีด ขวาน ง้าว กริช ธนู หน้าไม้ ไล่ ฆ้อน และมวยไทย ซึ่งเป็นศิลปะ

การต่อสู้ด้วยมือเปล่า (โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

จากการศึกษาประวัติศาสตร์กฎหมายไทย พบว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกหัดมวยไทย ก็คือ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการแสดงศิลปะป้องกันตัว ซึ่งถือเป็นประเพณีที่ค้ำจุนอย่างหนึ่ง (ภาธร คาประเสริฐ, 2521)

จากหลักฐานอ้างอิงต่าง ๆ ดังกล่าวทำให้ทราบว่า การฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีนี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

1. เพื่อการทหารและสู้รบกับข้าศึก
2. เพื่อไว้ต่อสู้ป้องกันตนเอง
3. เป็นศิลปศาสตร์แขนงหนึ่งขององค์พระมหากษัตริย์
4. เป็นประเพณีอันดีงามที่สืบทอดต่อกันมา

วิธีการฝึกหัดมวยไทยในสมัยสุโขทัย

การฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัย นักมวยจะต้องไปอยู่กับบ้านครูมวยเพื่อปรนนิบัติและรับใช้ครูมวยจนครูมวยแน่ใจว่าเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมานะพยายาม และมีความศรัทธาในตัวครูจึงอนุญาตให้ทำพิธีขึ้นครูมวย ซึ่งบางท้องถิ่นเรียกว่า "พิธียกครู" หมายถึง พิธียอมรับซึ่งกันและกันระหว่างศิษย์กับครู ครูยอมรับนักมวยให้เป็นลูกศิษย์ และศิษย์ยอมรับครูมวยให้เป็นครูผู้ประสิทธิ์ประสาทศิลปะมวยไทยให้ โดยยินยอมปฏิบัติตามระเบียบของครูมวยทุกประการ (นาค เทพหัสดินทร์ ณ อยุธยา, 2513)

วิธีการฝึกมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัยนั้น ครูมวยมักจะใช้กลอุบายให้นักมวยตักน้ำ ตาข้าว ผ่าหิน ว่ายน้ำ ปีนต้นไม้ ห้อยโหนเงาวัลย์ เพื่อให้ร่างกายมีสมรรถภาพแข็งแรง นักมวยจะฝึกหัดทักษะทางมวยไทยโดยการผูกผ้าขาวม้าเป็นบ่วงใหญ่แขวนไว้ตามกิ่งไม้ แล้วชกให้ถูกทั้งหมัด สอก เข่า เท้า เป็นการฝึกประสาทสั่งงานอย่างรวดเร็ว มีการชกลม เตะต้นกล้วย ช้อมคู่ และปล้ำคู่ แล้วลงไปวิ่งในน้ำตื้น ๆ และจบลงด้วยการว่ายน้ำ ตกตอนค่ำก่อนนอน ครูมวยมักจะอบรมศีลธรรม จรรยา สอบถามและทบทวนความจำจากการที่ได้ฝึกฝนศิลปะมวยไทยท่าต่าง ๆ มาแล้ว (บัว นิลอาษา, 2501)

รูปแบบของการต่อสู้มวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัย

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีนั้น ปรากฏว่าไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่บ่งชี้ให้เห็นถึงรูปแบบของการต่อสู้ในกีฬามวยไทยในสมัยนั้น

การจัดการแข่งขันมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัย

การจัดการแข่งขันมวยไทยในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีนั้น นิยมจัดกันในงานเทศกาล หรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ตลอดจนงานพิธีสำคัญ ๆ เช่น งานถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ซึ่งงานการจัดการแข่งขันไม่มีการเก็บภาษีอากรแต่อย่างใด

สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893 - 2310)

ในระหว่าง พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2310 ซึ่งเป็นระยะเวลาประมาณ 417 ปี ที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี สืบต่อมาจากกรุงสุโขทัยจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า ได้มีการตรากฎหมายขึ้นใช้ในการปกครองราษฎรทั่วไปและมีกฎหมายบางรัชกาลหรือบางมาตราที่บ่งบอกให้ทราบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการชกมวย ดังเช่น กฎหมายพระอัยการ เสด็จเสร็จ (พ.ศ. 2158 สมัยแผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศรถ) ซึ่งคัดมาจากกฎหมายตราสามดวงอันเป็นกฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยาและมาชำระใหม่ในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2325 ที่ว่า "117 มาตราหนึ่ง คนทั้งสองเป็นเอกจิต เอกฉันท์ ตีมวยด้วยกันก็ดี และผู้หนึ่งต้องเจ็บปวด รคนหักถึงแก่มรณภาพก็ดี ท่านว่าหาโทษมิได้ อนึ่ง มีผู้ย่องตกรางวัลก็ตีห้าสัปดาห์นั้น ผู้หาโทษมิได้ แต่จะใคร่ดูเล่นเป็นผาสูกภาพ เป็นกรรมแก่ผู้ถึงมรณภาพเองแล หรือที่ว่ามาตรหนึ่ง คนสองคนตีกันปล้ำกัน ผู้ย่องท่านเผาศพเสีย เพราะเหตุไปเคี้ยวเงี้ยวให้ท่านต่อสู้กัน

จากกฎหมายดังกล่าว แสดงว่า คนไทยเราในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้ใช้อาวุธประจำกาย เข้าต่อสู้ป้องกันตัวเองและใช้ในการชกมวยกันมาแล้ว และมีเหตุการณ์ที่ไม่สามารถตกลงกันเองได้ จึงต้องตรากฎหมายขึ้นพิจารณาคดี

ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีนักมวยฝีมืออยู่มาก ดังเช่นรัชสมัยพระสรรเพชญ์ที่ 8 หรือพระเจ้าเสือ (พ.ศ. 2246 - 2252) บ้านเมืองมีความผาสุกสนุกสนานเพราะพระมหากษัตริย์ทรงโปรดปราบการกีฬาหลายอย่างคือ การคล้องช้าง ตกเบ็ด ชกมวย และแข่งเรือ (เกรียงศักดิ์

พินาคะ , 2506)

สมเด็จพระเจ้าเสือในสมัยที่ยังทรงพระเยาว์ ไปฝึกฝนวิชามวยไทยในพระราชสำนัก และได้เร่ร่อนไปฝึกมวยไทยตามสำนักมวยต่าง ๆ อีกหลายสำนักจนมีฝีมือดีเยี่ยม แม้พระองค์ขึ้นครองราชย์สมบัติแล้ว พระองค์ยังทรงพอพระทัย ในการทอดพระเนตรการชกมวยไทย และพระองค์ทรงฝึกซ้อมมวยไทยอยู่เป็นประจำมิได้ขาด พระองค์ทรงส่งเสริมกีฬามวยไทย ทั้งทำให้มีความเข้มแข็งและองอาจตั้งชายชาติศรีพร้อมทั้งอบรมให้เป็นคนมีน้ำใจนักกีฬา และรู้จักถ่อมตน ไม่แสดงความมักใหญ่ใฝ่สูงมีน้ำใจนักกีฬา รู้จักเสียสละ

ในปลายรัชสมัยกรุงศรีอยุธยา มีนักมวยดีหลายคนถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย ในครั้งที่กรุงศรีอยุธยาพ่ายแพ้แก่พม่า เป็นครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 ซึ่งปรากฏเรื่องการชกมวยไทยในพระราชพงศาวดารตอนหนึ่งว่า พระเจ้าอังวะ อยู่ ณ เมืองย่างกุ้ง ท้าการยกฉัตรยอดพระมหาเจดีย์เกศธาตุ เสร็จแล้วมีการเฉลิมฉลองสมโภชพระมหาเจดีย์ใหญ่ และขุนนางพม่ากราบทูลว่าชาวไทยมีฝีมือมวยไทยดีแทบทุกคน จึงตรัสสั่งให้จัดหานักมวยมาเพื่อชกกันในงานนี้ ได้นักมวยไทยมีฝีมือดีคนหนึ่ง ชื่อ นายขนมต้ม นายขนมต้มคนนี้เป็นนักมวยมีชื่อเสียงมากตั้งแต่ครั้งกรุงเก่า ขุนนางพม่าได้นำตัวนายขนมต้มมาถวายพระเจ้าอังวะ พระองค์จึงจัดให้นักมวยพม่าเข้ามาเปรียบกับนายขนมต้ม เมื่อได้ชกกันแล้วก็ให้ชกกันหน้าพระที่นั่ง และนายขนมต้มชกพม่าไม่ทันถึงยกก็แพ้ถึงเก้าคนสิบคน พระเจ้าอังวะทอดพระเนตรแล้วตรัสสรรเสริญฝีมือมวยนามขนมต้มว่า ไทยมีพิษอยู่ที่ตัวมีแต่มือเปล่า ไม่มีอาวุธเลยยังสู้ได้ คนเดียวชนะถึงเก้าคนสิบคน ฉะนั้น เพราะเจ้านายไม่มีดีจึงเสียบ้านเมืองแก่ข้าศึก ถ้าเจ้านายดีแล้วไหนเลยจะเสียกรุงศรีอยุธยา (การเสียกรุงของไทยครั้งหลัง พ.ศ. 2310 นั้น เนื่องมาจากกษัตริย์อ่อนแอ ซึ่งเป็นรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ หรือสมเด็จพระที่นั่งสิริยาสน์อมรินทร์ (เอกธเรย์, 2505)

มวยไทยสร้างฤทธิ์เดชพิษสงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ามวยชาติใด ๆ เมื่อพลิกประวัติศาสตร์นักมวยไทยได้สร้างชื่อให้เป็นที่เลื่องลือในดินแดนมอญ พม่า ในงานฉลองยกฉัตรพระมหาเจดีย์เกศธาตุ ต่อหน้าพระที่นั่งพระเจ้าอังวะ นายขนมต้มปราบนักมวยเอกพม่า 9 คน ตีต ๗ กัน ถึงกับพระเจ้าอังวะตบพระอุระ ตรัสสรรเสริญมวยไทยว่า ไทยมีพิษสงอยู่ที่ตัว ไม่มีมือเปล่า ๆ ไม่มีอาวุธเลย คนเดียวแท้ ๆ ก็ยังเอาชนะคนได้เป็นจำนวนมาก มีฝีมือมวยแสนวิเศษ

จึงมีคำกล่าวถึงมวยไทยว่า.....

อันมวยใดไป मैं	มวยไทย
หมัดเข้าทำศอกไว	ว่องแท้
แม้ร่างเล็กแต่ใจ	เด็ดเดี่ยว จริงแฮ
มอญพม่าทั้งเก้าแห้ว	พ่านสิ้นมวยไทย
จนมด้นามท่านนี้	โด่งดัง จริงเฮย
ลับแต่ชื่อนามยัง	เด่นในขร
เรานี้เกิดภายหลัง	ยังทราบ ใดนา
นาเกียรติสู้ชาติได้	พรรคพร้อมสรรเสริญ

(ปัญญา โกรทศน์, 2527)

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ห้ามมวยไทยได้รับความนิยมและแพร่หลายมากในหมู่ข้าราชการ และราษฎรทั่วไปจนถึงกระทั่งพระมหากษัตริย์ ได้ตั้งกรมนักมวยขึ้นมา ดังปรากฏในเกร็ดโบราณคดี ที่ว่า

ทรงโปรดให้มีกรมมวยหลวงขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยคัดเลือกเอาชายฉกรรจ์ที่มีฝีมือการชกมวยไทยเข้ามาต่อสู้กันหน้าพระที่นั่ง แล้วคัดเลือกเอาผู้ที่มีฝีมือดีเลิศไว้เป็นผู้อารักขา เป็นทหารสนิทและทหารรักษาพระองค์ มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยเวลาเสด็จประทับในพระราชวัง หรือเสด็จในงานต่าง ๆ (นิคม มุสิกคามะ, 2521)

สาเหตุที่ต้องเอานักมวยทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยเช่นนี้ เพราะสมัยนั้นบุคคลใดจะพกอาวุธเข้าไปในพระราชวังไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ ดังนั้น เวลาเกิดเหตุหรือเกิดการต่อสู้กันในพระราชวังจะใช้ฝีมือมวยไทยเข้าต่อสู้กัน กรมนักมวยนั้นนอกจากจะทำหน้าที่รักษาความปลอดภัย ยังทำหน้าที่ฝึกสอนเยาวชนในพระราชวังด้วย (พระบริหารเทพธานี, 2508)

จุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา

คนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาก็ยังมีจุดมุ่งหมายในการฝึกหัดศิลปะมวยไทยเหมือนกับกรุงสุโขทัย แต่จะเน้นหนักไปในเรื่องของการทหาร เพื่อป้องกันประเทศชาติมากขึ้น รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยและการถวายอารักขาแด่องค์พระมหากษัตริย์อีกด้วย ศิลปะมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยานี้ นับเป็นยุคของความเจริญรุ่งเรืองของมวยไทยสมัยหนึ่งทีเดียว เพราะมีการฝึกหัด

กันอย่างมากมาย แม้องค์พระมหากษัตริย์ เช่น ขุนหลวงสรศักดิ์ (พระเจ้าเสือ) ก็ทรงโปรด ศิลปมวยไทยมากถึงขนาดปลอมพระองค์ออกไปชกตามงานวัด หัวเมืองต่าง ๆ ในพระราชวังก็ทรง โปรดให้มีการคัดเลือกนักมวยที่มีฝีมือดีมาเป็นทหารคอยถวายอารักขา (ลือชา สุบรรณพงษ์, 2531)

การฝึกหัดกีฬามวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาจะทำให้เกิดประโยชน์ในการทำสงคราม จึงฝึกมวยไทยให้กับทหารทุกคนเพื่อไว้ใช้ประกอบการรบด้วยดาบ หอก และมีดสั้น ส่วนประชาชน ทัวไปฝึกหัดมวยไทยเพื่อเป็นศิลปะป้องกันตัว และฝึกเพื่อขึ้นชกมวยไทยในฤดูกาลที่ว่างเว้นจาก การทำงานประจำ สำหรับในพระราชวังมีการฝึกมวยไทยเพื่อรักษาความปลอดภัยในพระราชวัง ปกป้องคุ้มครองราชบังลังก์ รักษาความปลอดภัยให้กับพระเจ้าแผ่นดิน และเพื่อฝึกราชโอรสให้มี ฝีมือมวยไทย อย่างเช่นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ทรงโปรดให้มีการคัดเลือกนักมวยที่มีฝีมือมา เป็นทหารรักษาพระองค์ และฝึกสอนพระราชโอรส จนพระเจ้าเสือ ซึ่งเป็นโอรสลับของพระองค์ มีความชำนาญในศิลปมวยไทยมากเป็นพิเศษ (โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

จะเห็นได้ว่าการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยานั้น มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ การทหารรักษาความสงบภายในของบ้านเมืองและป้องกันประเทศยามมีศัตรูมารุกราน และถวาย ความอารักขาแก่พระมหากษัตริย์ ตลอดจนเพื่อเข้ารับราชการทหารและเป็นศิลปะการป้องกันตัว ของลูกผู้ชาย

วิธีการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาประมาณ พ.ศ. 1893-2310 ระยะเวลา 417 ปี บางสมัย ก็สงบศึกบ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข บางสมัยก็มีศึกจากประเทศข้างเคียง เช่น พม่า เขมร ดังนั้น ชายไทยชาวกรุงศรีอยุธยาก็ยังคงฝึกฝนความชำนาญในการต่อสู้และการป้องกันตัว โดยมี ผู้เชี่ยวชาญทางการต่อสู้เป็นผู้สอน โดยเริ่มจากในวังมาสู่ประชาชนทั่วไป

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ. 2133-2148) เป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็งมาก เป็นนักรบนักกีฬาที่มีความสามารถมากในการสู้รบบนหลังช้าง หลังม้า ง้าว ศาดราวุธต่าง ๆ และพระแสงปืน และพระองค์ทรงโปรดกีฬาชกมวยมาก ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199-2231) บ้านเมืองมีความสงบร่มเย็น ทำให้การกีฬาได้รับการส่งเสริมมาก กีฬาที่นิยมกันใน สมัยนั้น คือ การแข่งเรือ ชกมวยไทย เล่นตะกร้อ ค่ล่องซ้าง และการฝึกทหาร ซึ่งกีฬาเหล่านี้

ได้ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ในสมัยพระเจ้าเสือ (พ.ศ. 2246-2252) พระองค์ทรงโปรดการกีฬามาก เช่น การคล้องช้าง ตกเบ็ด แข่งเรือ และโดยเฉพาะมวยไทย พระองค์ทรงโปรดการชกมวยมาก และมีสำนักต่าง ๆ เกิดขึ้นมากเพื่อฝึกฝนกีฬามวยไทยโดยเฉพาะ และมีการจัดการแข่งขันชกมวย เนื่องในโอกาสต่าง ๆ ในตอนปลายกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2310 มีนักมวยสมัครเล่น 2 คน คือ นายขนมต้ม ถูกสุกี้พระนายกองซึ่งตั้งค่ายรักษาพระนครอยู่ที่ค่ายโพธิ์สามต้นเกณฑ์ไปชกต่อหน้า พระเจ้ากรุงอังวะ ซึ่งนายขนมต้มชกชนะพม่า 10 คน และพระยาพิชัยดาบหัก ซึ่งมีความสามารถ ในวิชามวยไทย กระบี่ กระบอง และยิมนาสติกซึ่งเรียนมาจากคนจีน (ถนนวงศ์ กฤษณ์เพชร, 2525)

รูปแบบของการต่อสู้มวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา

การชกมวยเป็นการแสดงถึงการมีวัฒนธรรมประจำใจอย่างหนึ่ง คือ ความซาบซึ่ง กัตถุญรู้คุณครู อาจารย์ผู้มีบุญคุณ และประสิทธิ์ประสาทวิชาศิลปะมวยไทย รวมทั้งอบรมสั่งสอนให้เป็น คนดี การชกมวยเป็นพิธีการระฆังครูอาจารย์ ผู้มีคุณของนักมวยแต่ละคน เพื่อแสดงออกซึ่งวัฒนธรรม อันดีงาม การร่ายรำจึงแตกต่างกันออกไป ตามที่ได้ฝึกหัดมาจากสำนักใด สีสากการไหว้ครูเป็น สิ่งหนึ่งที่จะแสดงว่านักมวยที่จะทำการต่อสู้กันได้ฝึกหัดมาจากครูมวยคนเดียวกัน หรือสำนักเดียวกัน หรือไม่ ถ้าหากว่าลีลาท่าทางการร่ายรำนั้นเหมือนกัน ถือว่า นักมวยทั้งคู่อาจมีครูมวยคนเดียวกัน หรือสืบทอดศิลปะมวยไทยมาจากต้นตอของครูเดียวกัน ถ้าสอบถามได้ความแน่ชัดแล้วว่าเป็นลูกศิษย์ ของครูเดียวกัน แม้จะมีภูมิฐานะต่างกันก็จะไม่ชกกัน เพราะการอบรมสั่งสอนให้มีความสามัคคีรัก- ห่วงค้ำของสำนักมวยสมัยกรุงศรีอยุธยา นอกจากนั้นการชกมวยยังเป็นการแสดงถึงความจงรัก- รักดีต่อพ่อเมือง หรือพระมหากษัตริย์ (สมัยกรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์เจ้าเมือง และขุนนาง ต่าง ๆ ทรงนิยมทอดพระเนตรการชกมวยไทยอยู่เป็นประจำ) โดยต้องหันหน้าไปทางทิศที่ประทับ ระลึกถึงพระบารมี ตลอดจนคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ เพื่อเป็นสิริมงคลและกำลังใจ ทานเอง เดียวกันพวกหมอ ช่าง นาฏศิลป์ นักร้อง นักดนตรี ซึ่งล้วนมักอยู่กับการระลึกถึงผู้มีบุญคุณ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ (เขตร ศรียาภย์, 2515)

มีการชกมวยกันกลางพื้นดินน้ำใช้เชือกกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส นักมวยไม่สวมนวม แต่ถักหมัดด้วยด้ายดิบ ผู้ชกมวยจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนมาก เพราะทุกคนที่ชกมวยต้องเจ็บตัว ด้วยอาวุธหมัด สอก เข่า เท้า ของฝ่ายตรงข้ามจนกว่าจะมีฝ่ายใดชนะโดยเด็ดขาดเท่านั้น

ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่ดุเดือดและเร้าใจผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง (ธวัช รัตนชาติ, 2507 อ้างถึงใน ฤทธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

ในสมัยอยุธยาตอนปลายนี้ มวยไทยได้ชกกันด้วยการคาดเชือกหรือใช้เชือกเป็น ผ้าพันมือ บางครั้งการชกก็อาจถึงตาย เพราะเชือกที่คาดมือนั้น บางครั้งก็ใช้น้ำมันชุบเศษแก้ว ละเอียด ชกถูกตรงไหนก็เป็นแผลตรงนั้น จะเห็นได้ว่ามวยไทยในสมัยนั้นเมื่อนั้นอันตรายมาก (ประชา ฤาษีตฤกล, 2530 อ้างถึงใน ฤทธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

วิธีการชกมวยไทยของพระเจ้าเสือ่นั้น พระองค์ทรงมีฝีมือการชกมวยไทยชำนาญ มาก เคยใช้ศิลปะมวยไทยไล่ชกเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ ซึ่งเป็นฝรั่งที่สมเด็จพระนารายณ์โปรดปราน มาก อดใช้วิธีการเตะ ต่อย แล้วลงเข้า เจ้าพระยาวิชาเยนทร์ได้รับบาดเจ็บ (Rankall, 2510)

จากการศึกษาเรื่องของพระเจ้าเสือและนายขนมต้ม ที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น รูปแบบการชกเป็นไปแบบชกจนกว่าจะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะ หรือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมแพ้ไป ไม่มีกำหนดชก ไม่มีกรรมการให้คะแนน ถ้าเหนื่อยก็หยุดพักได้ ไม่มีเวทีมวย ไม่มีเชือกกันเป็นสังเวียน และการชกโดยการคาดเชือกเพิ่มมีหลักฐานปรากฏ อยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา นี้เอง

การจัดการแข่งขันมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา

การแข่งขันศิลปะมวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยานี้นิยมจัดการแข่งขันกันตามสนามมวย ชั่วคราว ตามงานวัด ระเบียบการแข่งขันก็ยังไม่แน่นอน จากการศึกษารื่องพระเจ้าเสือและ นายขนมต้ม ยอดมวยไทยผู้ปราบพม่าได้ถึง 9-10 คน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2513 การ แข่งขันศิลปะมวยไทยสมัยนั้นยังไม่มีการให้คะแนน ไม่มีกำหนดชก ถ้าเหนื่อยก็หยุดพักได้ ชกกัน จนกว่าจะมีผู้แพ้หรือชนะกันโดยเด็ดขาด สนามอยู่บนดิน ไม่มีเชือกสังเวียน การเบียดคู่ชกนั้นถือเอาความสมัครใจเป็นสำคัญ อายุ ส่วนสูงหรือน้ำหนักยังไม่มีความสำคัญ ส่วนเงินรางวัลก็มีการมอบให้นักมวยกันแล้ว ดังเช่นเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าเสือปลอมพระองค์ไปชกมวยไทยที่ เมืองวิเศษไชยชาญ และชนะได้รับรางวัลเป็นเงินหนึ่งบาท ส่วนผู้แพ้ได้สองสลึง สำหรับ มวยฝีมือดี ศิลปินสมัยนี้จะได้รับคัดเลือกให้เป็นทหารรักษาพระองค์อยู่ในกรมมวยหลวงด้วย (ลือชา สุบรรณพงษ์, 2531)

จะเห็นได้ว่า การจัดการแข่งขันกีฬามวยไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ไม่ได้มีการจัดการแข่งขันเป็นประจำหรือกำหนดวัน เวลา สถานที่ไว้แน่นอน แต่จะจัดการแข่งขันตามโอกาสที่เหมาะสม และไม่มีข้อกำหนดรุ่นหรือพิคัดน้ำหนักเพียงแต่ เลือกคู่ชกตามความสมัครใจ

สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310-2324)

ในรัชสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชขึ้นครองราชย์นั้น พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่มีความสามารถในการทหารเป็นนักรบที่เข้มแข็ง สามารถกองทัพอิสรภาพจากพม่าได้ ดังนั้นในสมัยของพระองค์การฝึกทหารจึงเน้นการต่อสู้ป้องกันตัว การชกมวย มวยปล้ำ และกระบี่กระบอง เป็นต้น เพื่อออกกำลังกายให้เข้มแข็ง อดทน คล่องแคล่วในการใช้อาวุธได้เก่งกาจ โดยการฝึกการใช้อาวุธต่าง ๆ กีฬาสภานั้นจึงเป็นยุทธกีฬาเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระบี่กระบอง ดาบ มวย การชกมวย การต่อสู้บนหลังม้า และการต่อสู้บนหลังช้างด้วยอาวุธต่าง ๆ

กีฬามวยไทยสมัยกรุงธนบุรีสามารถฝึกคนให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อผู้มีบุญคุณ รู้จักเคารพบนอบ ซื่อสัตย์สุจริต ดังที่ นายจ้อยหรือนายทองดี พันขาว จงรักภักดีต่อพระเจ้าตากสินมหาราช ถึงกับยอมให้ประหารชีวิตตายตามสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระยาพิชัยดาบหัก ได้แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่และครูมวยที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชามวยไทยให้สมัยที่ยังเป็นเด็กเร่ร่อนอยู่

พระเจ้าตากสินทรงมีความสามารถในศิลปมวยไทยและกระบี่กระบองเป็นอย่างดี เพราะพระองค์ทรงฝึกหัดมวยไทยจากหมายเลือกในพระราชวัง และสำนักมวยอื่น ๆ อีกหลายสำนัก พระองค์ทรงทอดพระเนตรการชกมวยไทยอยู่เสมอ เมื่อว่างจากศึกสงคราม พระองค์เสด็จไปในงานถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โปรดให้มีการชกมวยไทยเฉลิมฉลองหน้าพระที่นั่ง พระองค์ทรงทอดพระเนตรการชกมวยไทยในครั้งนั้นจนได้นักมวยหนุ่มฝีมือดีมาเป็นทหารเอกคู่บารมี คือ นายทองดี พันขาว ซึ่งต่อมาได้เป็นพระยาพิชัยดาบหัก (ประยูร พิศนาคะ, 2505)

นักมวยที่มีชื่อเสียงในสมัยกรุงธนบุรีมีมากมาย แต่ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ก็มี นายเมฆ บ้านท่าเสา นายเที่ยง บ้านแก่ง นายหมึก ทนายเลือกของพระเจ้าตากสิน นายทองดี พันขาว นายห้าว แขวงเมืองตาก นายนิล เมืองทุ่งยั้ง นายถึก ศิษย์ครูนิล ส่วนที่เป็นทนายเลือกของพระเจ้าตากสินมีหลายคน เช่น หลวงพรหมเสนา หลวงราชเสนหา และขุนอภัยภักดี เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงธนบุรี

จากการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรี พบว่า การฝึกหัดกีฬามวยไทยในสมัยนี้มีจุดมุ่งหมายคล้ายกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ เพื่อการทหาร ถวายการอารักขา แต่พระมหากษัตริย์เป็นศิลปะการต่อสู้และป้องกันตัวของลูกผู้ชายและ เป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามสืบไป

วิธีการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงธนบุรี

การฝึกหัดมวยไทยสมัยกรุงธนบุรีนั้น ครูมวยจะเอาใจใส่สั่งสอนตั้งแต่ต้นจนจบไม่มีการเรียนลัด เพราะเล็งเห็นว่า การเรียนรู้เพลงมวยไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ อาจได้รับอันตรายถึงชีวิตได้ (บัว นิลอาษา, 2501)

ก่อนฝึกหัดมวยไทยจึงต้องมีพิธีการขึ้นครูหรือยกครูอย่างมีระเบียบแบบแผน ผู้ที่ต้องการฝึกหัดมวยไทยจะต้องนำผู้ปกครองไปติดต่อครูมวยและกล่าวฝากเด็กของตนเองให้เป็นลูกศิษย์ไว้ที่บ้านครูมวย ครูมวยดูลักษณะแล้วถ้าเป็นที่พอใจก็จะตกลงรับไว้ ลูกศิษย์จะช่วยทำงานบ้านแทบทุกชนิดเพื่อให้ครูมวยเห็นใจ เช่น การตักน้ำ ต้มน้ำ หาหิน เป็นต้น จนครูมวยแน่ใจว่าลูกศิษย์เป็นคนดี มีมานะพยายามสมควรที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ จึงบอกให้ลูกศิษย์ไปจัดหาดอกไม้ ธูป เทียนและเงินค่ายกครูมาให้ (ครูบางคนไม่รับเงินก็รับเป็นสิ่งของ เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าแพร เป็นต้น)

การฝึกหัดมวยไทยสมัยธนบุรี ต้องฝึกหัดด้วยความยากลำบากเป็นเวลานานหลายปี จากประวัติพระยาพิชัยดาบหักนั้น นายทองดี พันขาว ได้ฝึกหัดมวยจากครูมวยแต่ละคนกว่าจะสำเร็จใช้เวลาประมาณ 3 ปี ทั้ง ๆ ที่นายทองดี เป็นผู้มีทักษะมวยไทยมาก่อน และเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้มวยไทยได้อย่างรวดเร็วอยู่แล้ว ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าวิธีการของมวยไทยไม่ว่าจะเป็นแม่ไม้และลูกไม้ มีมากมายหลายร้อยแบบและการฝึกหัดสมัยนั้นต้องการให้เกิดความรู้ความชำนาญจริง ๆ การฝึกหัดมวยไทยสมัยนั้นเน้นหนักในด้าน การออกกำลัง และการป้องกันตัว ถ้าครูเห็นว่ายังไม่แข็งแรงอดทนและไม่มีความต้องการ หรือศรัทธาในวิชามวยจริง ๆ จะไม่ยอมต่อเพลงมวยให้ การชกมวยสมัยกรุงธนบุรี นักมวยมักจะได้รับบาดเจ็บปวดมากเพราะไม่มีกำหนดยก ชกกันจนกว่าจะมีฝ่ายใดยอมแพ้ หรือลุกขึ้นมาต่อสู้ต่อไปไม่ได้ การฝึกหัดมวยจึงต้องฝึกอบรมจิตใจ อารมณ์ ให้มั่นคง ไม่มุกะลุยมุขร้าย ซึ่งการมุกะลุยมุขร้ายจะทำให้ขาดสติ

ไตรตรองททำให้ลืมเพลงมวยที่ครูสอน เกิดผลร้ายมากกว่าผลดี

การไหว้ครู เป็นประเพณีที่นักมวยทุกคนจะต้องปฏิบัติก่อนที่จะเข้าต่อสู้กัน เพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชามวยไทยให้เพื่อเป็นสิริมงคล เป็นกำลังใจ ททให้มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหว การไหว้ครูเป็นการยืดเส้นยืดสาย อุ่นร่างกายพร้อมที่จะออกอาวุธมวยไทยได้อย่างแคล่วคล่อง

ในวันพฤหัสบดีซึ่งถือว่าเป็นวันครูจึงให้นักมวยสวดมนต์ไหว้พระ ทาสัตย์ปฏิญาณว่าจะเป็นคนดี ประพฤติชอบทั้งทางกาย วาจา ใจ ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูมวย เคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ สุภาพเรียบร้อยต่อบุคคลทั่วไป และจะไม่นำเอาศิลปะมวยไทยไปใช้ทำให้อื่นเดือดร้อนระคายไม่จำเป็น เมื่อปฏิญาณตนแล้วครูมวยก็จะให้ รोजना อบรมและแนะนำวิธีการฝึกหัดมวยไทยต่อไป

สำนักฝึกหัดมวยไทยในกรุงเทพมหานครมีลักษณะคล้าย ๆ กันในกรุงศรีอยุธยา คือ มีสำนักมวยในพระราชวังสำหรับฝึกหัดมวยไทยให้ทหารและขุนนางและมีสำนักมวยตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วไป เช่น สำนักมวยของครูเที่ยง บ้านแก่ง สำนักมวยของครูเมฆ บ้านท่าเสา ซึ่งเป็นครูมวยของนายทองดี พันขาว และสำนักมวยของครูห้าแวง เมืองตากเหล่านี้เป็นต้น แต่นายทองดีเองก็ยังมีเด็กธรมมาขอเรียนมวยด้วยหลายคน การฝึกหัดก็นิยมฝึกหัดกันในบริเวณวัด เพราะบริเวณวัดกว้างขวางเหมาะสมอย่างยิ่งในการฝึกหัดมวยไทย และอีกประการหนึ่งคนที่ฝีมือไม่เก่งจะเป็นนักรบ หรือนักมวยมักจะใช้ชีวิตในบั้นปลายออกบวชเป็นพระอยู่ที่วัด ลูกศิษย์เมื่อได้ข่าวว่ามีฝีมือดีก็ติดตามไปขอฝึกหัดมวยไทยด้วย

รูปแบบของการต่อสู้มวยไทยในสมัยกรุงธนบุรี

รูปแบบของการต่อสู้ในสมัยกรุงธนบุรีนี้ปรากฏว่ามีการใช้อาวุธมวยไทยอย่างครบครัน เช่น การใช้หมัดชก การใช้ศอก การใช้เข่า การใช้ลูกถีบ และการเตะ ซึ่งจากการศึกษาประวัติการชกมวยของนายทองดี พันขาว (เจ้าพระยาพิชัยดาบหัก) พบว่ามีการต่อชกหมัดหน้าและหมัดตาม (ในปัจจุบันเรียกว่าหมัดหนึ่ง-สอง) และการชกหมัดเข้าเป้าหมายสำคัญคือการชกเข้าเป้าตาของผู้ต่อสู้แล้วยังใช้ศอกหันตามเข่าที่ศีรษะ การเตะก็มีทั้งการเตะตัดกลาง (เตะลาตัว) การเตะสูงเป้าหมายก้านคอหรือตัดดอกไม้และการเตะเลี้ยงด้วยเท้าซ้าย-ขวา หรือการใช้นิ้วชี้กระโดดข้ามศีรษะในขณะที่ลอยตัวอยู่ที่เท้าถีบท้ายทอยแล้วกระโดดลงมา

ข้างหลังคู่ต่อสู้ พร้อมกับหันหลังมาเตะก้านคอคู่ต่อสู้ ส่วนการป้องกันตัวเมื่อเป็นฝ่ายรับก็เช่น การถอยปัดหมัด บัดเท้า จับขา คู่ต่อสู้แล้วกระชากเข้ามาหลาตัวพร้อมกับกระทุ้งเข้าเข้าห้อง มีการกระโดดเหยียบชายอก (ซึ่งน่าจะเป็นลูกถีบในปัจจุบัน) การทุ่ม และการจับหัก

การจัดการแข่งขันมวยไทยในสมัยกรุงธนบุรี

การจัดการแข่งขันใช้การเปรียบมวยหาคู่ชกซึ่งมีวิธีการคล้ายกับสมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะถือว่าฝีมือสำคัญกว่าอายุ ส่วนสูง และน้ำหนักโดยจัดนักมวยต่างถิ่น หรือลูกศิษย์ต่างครูชกกัน ดังปรากฏในประวัติของนายทองดี พันขาว ชกมวย ส่วนกติกาการแข่งขันยังไม่ปรากฏชัดเจนนัก ทราบเพียงแต่ว่าการชกไม่มีการให้คะแนน ชกกันจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยอมแพ้ไป สังเวียนก็เป็นลานดิน ส่วนมากเป็นบริเวณวัดเวลาชกคาดเชือกและสวมมงคลที่ศีรษะ ส่วนรางวัลนักมวยนั้นมีปรากฏว่า นายทองดี พันขาว เคยได้เงินรางวัล 5 ตำลึงจากพระเจ้าตาก

โอกาสในการจัดการแข่งขันชกมวยไทย มักเป็นในงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ หรือวันที่ถือว่าเป็นมงคล เช่น วันสมโภชองค์เจดีย์ วันเดือนฟ้าพิภพไผ่ตยา และการชกมวยถวายหน้าพระที่นั่ง เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงต้องการทอดพระเนตร ซึ่งในโอกาสเช่นนี้พวกนายเลือกก็จะจัดให้มีการแข่งขันชกมวยไทยขึ้น

ซึ่งจุดประสงค์ของการแข่งขันก็เพื่อคัดเลือกนักมวยฝีมือดีไว้เป็นทหารหรือเป็นนายเลือก อีกทั้งเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นประเพณีนิยมสืบต่อกันมา

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325 - ปัจจุบัน)

ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ประเทศไทยยังคงมีสงครามกับประเทศข้างเคียงอยู่เสมอ จึงมีการฝึกซ้อมเพลงอาวุธและศิลปะป้องกันตัวต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมทางด้านร่างกาย อดทนให้มีความแข็งแรงอดทนและทางด้านจิตใจให้มีความกล้าหาญ รักใคร่สามัคคี เป็นการเตรียมพร้อมในการป้องกันประเทศ ส่วนชาวไทยทุกคนก็ต้องฝึกซ้อมกำลังกายอยู่เสมอเพื่อเข้ารับราชการทหาร เมื่อยามว่างจากการสงคราม ก็มีการเล่นต่าง ๆ และการแสดงหรือการแข่งขันในเชิงศิลปะป้องกันตัวอยู่เสมอ เช่น กระบี่กระบอง ดาบ มวยไทย เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมร่างกายและความสามารถในการต่อสู้ รวมทั้งความสนุกสนานบันเทิงใจอีกด้วย ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นระหว่างรัชกาลที่ 1-3 ประเทศไทยยังต้องทำสงครามกับประเทศใกล้เคียงเสมอในระหว่างปี

2325 - 2328 ไทยต้องรบกับพม่าถึง 10 ครั้ง (สมเด็จพระยามะวงศ์วรวงศาธิราช, 2514)

ในระยะต้นสืบทอดสมัยรัตนโกสินทร์กษัตริย์ไทยทรงโปรดปรานการกีฬาหมาก เช่น หันดาบ กระบี่กระบอง มวยไทย เช่น สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอหลายพระองค์หัดกระบี่กระบอง ส่วนประชาชนก็นิยมกีฬาประเภทนี้มากเช่นเดียวกัน โดยมีที่ฝึกหัดตามบ้านเรือนและตามสำนักต่าง ๆ (ฉนวนวงศ์ กฤษณ์เพชร, 2525)

การฝึกหัดกีฬาหมากมวยไทยสมัยรัตนโกสินทร์นิยมฝึกหัดในหมู่ทหาร โดยเฉพาะในพระราชวัง ซึ่งมีนายเลือกเป็นผู้ดำเนินการฝึกสอนให้กับพระราชโอรสและทหารรวมทั้งข้าราชการ เนื่องจากประเทศชาติยังอยู่ในภาวะแห่งการทำสงครามกับประเทศข้างเคียง การสู้รบขึ้นเด็ดขาดยังขึ้นอยู่กับการบุกเข้าตลุมบอนของกำลังทหาร ดังนั้นทหารทุกคนจึงต้องฝึกหัดมวยไทย เพื่อประสิทธิภาพในการรบ กรมทนายเลือกยังมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกหัดมวยไทยและรักษาความปลอดภัยภายในพระราชวังและเป็นราชองครักษ์ เมื่อเวลาเสด็จไปในที่ต่าง ๆ

1. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ. 2325-2352 ครองราชย์ 27 ปี)

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช คล้ายกับพระนเรศวรมหาราชและพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา คือ ทรงโปรดช้างและทรงบริหารในการทรงช้าง จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระราชโอรสและพระราชนัดดาศึกษาคชศาสตร์และฝึกมวยไทยมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ พระองค์สนพระทัยในการเสด็จทอดพระเนตรการแข่งขันชกมวยอยู่เสมอ ดังเช่นพระองค์เสด็จทอดพระเนตรพนันมวยระหว่างฝรั่งสองพี่น้องกับหมื่นผลาดูซึ่งเป็นนายทหารเลวของพระองค์ เมื่อ พ.ศ. 2331

ในสมัยนี้ทั้งพระมหากษัตริย์และกองทหารรวมทั้งประชาชนต่างเตรียมพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการฝึกฝนการขี่ช้าง ชีมน้ำ การต่อสู้ป้องกันตัวและการต่อสู้ด้วยอาวุธต่าง ๆ เช่น มวยไทย กระบี่กระบอง ดาบ ง้าว พลอง มีด เพื่อให้มีความสามารถในการป้องกันประเทศได้ ซึ่งส่วนใหญ่การฝึกซ้อมการใช้อาวุธมักใช้หว่านทำเป็นอาวุธต่าง ๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและก่อให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย สำหรับประชาชนทั่วไป ถ้าเป็นยามที่บ้านเมืองสงบเรียบร้อยก็จะเล่นกีฬาไทยที่นิยมเล่นกันมานานแล้ว เช่น มวยไทย ตะกร้อ ม้าแข่ง ม้าจำ การแข่งเรือ และการเล่นว่าว เป็นต้น (พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า

จุลจักรพงษ์, 2514)

2. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ. 2352–2367 ครองราชย์ 15 ปี)

พระองค์ทรงศึกษามวยไทยตามสำนักต่าง ๆ เช่น สำนักวัดบางหว้าใหญ่ (วัดระฆังโฆสิตาราม) และได้ฝึกฝนศิลปะมวยไทยจากกรมทนายเลือกเพิ่มเติมสำหรับการฝึกฝน การต่อสู้ป้องกันตัวและการใช้อาวุธต่าง ๆ และการเล่นกีฬาไทยเหมือนในรัชกาลที่ 1 (ประยูร ฑินาคะ, 2520)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ทรงโปรดการเล่นกระบี่กระบองมากเพราะปรากฏอยู่ในวรรณคดีที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หลายเรื่อง เช่น ในเรื่อง "อิเหนา" มีข้อความที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจในการกีฬาของประชาชนและความสามารถของผู้เล่น กีฬาที่ปรากฏ คือ มวย กระบี่กระบอง ดังโคลงสี่สุภาพทหนึ่งนิพนธ์ว่า

บัดนั้น	คู่มวยลุกขึ้นขมิ้มมัน
ย่างเท้าสาวหมัดพัดกัน	ตั้งมันตาขม้นคอยรับ
ชกนอกหลอกหลอนลวงให้ไล่	ว่องไวได้ที่ตีเท้ากลับ
ยังไม่ทันถึงยกพกบวมยับ	อคเหนียวเคี้ยวจับไม่รับแพ้

3. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367–2394 ครองราชย์ 27 ปี)

ทรงโปรดการเล่นกระบี่กระบอง และทรงฝึกหัดมวยไทยจากกรมทนายเลือกรวมทั้งการฝึกฝนทหารในเชิงความสามารถทางด้านร่างกาย โดยมีการต่อสู้ป้องกันตัวและการใช้อาวุธต่าง ๆ เช่น มวยไทย ดาบ กระบี่ ง้าว พลอง ไม้สั้น ไล่ ตั้ง เป็นต้น

ในสมัยพระองค์ประชาชนชาวไทยได้นิยมฝึกหัดมวยไทยตามหัวเมืองต่าง ๆ เช่น ชาวนครราชสีมาได้ฝึกฝนมวยไทย และกระบี่กระบองไว้เพื่อป้องกันประเทศ ดังปรากฏในเรื่องทำวสุรนารีหรือคุณหญิงโรม ที่สามารถเอาชนะกองทัพของเจ้าอนุวงศ์แห่งเมืองเวียงจันทน์ได้ การกีฬาไทยก็ยังคงนิยมเล่นเหมือนสมัยรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2525) นอกจากนี้ตำรามวยไทยยังถูกบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งพบเป็นตำรามวยของไทยจากสมุดข่อยในสมัยรัชกาลที่ 3 (ถวัลย์ มาศจรัส, 2529)

4. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2394 - 2411 ครองราชย์ 17 ปี)

พระองค์ทรงโปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอหลายพระองค์หัดกระบี่กระบองและมวยไทยจนชำนาญและในสมัยที่พระองค์ยังทรงพระเยาว์ ทรงแต่งองค์อย่างกุมาร เล่นกระบี่กระบองและชกมวยไทยในงานสมโภชหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในสมัยนี้เป็นสมัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของการนำเอาอารยธรรมทางตะวันตกเข้ามามีบทบาทในการปกครอง การทหาร การศึกษา และการกีฬาของเมืองไทย

แม้ว่าในยามนี้บ้านเมืองสงบลงไปทหารก็ต้องฝึกฝนการต่อสู้ป้องกันตัว และการใช้อาวุธต่าง ๆ แต่ใช้อาวุธจำลองทำด้วยวัสดุเบา ทนทานและแข็งแรง ใช้รายราในพิธีต่าง ๆ และในการต่อสู้สมมุติ ความมุ่งหมายของการเล่นเพื่อปลูกฝังให้เกิดความกล้าหาญมีผลกระทิง มีน้ำอดน้ำทนและเป็นการฝึกหัดในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ซึ่งจะมีประโยชน์ในยามสงครามและมีการฝึกหัดมวยไทยเช่นในรัชกาลอื่น ๆ

การกีฬานในสมัยสี่รัชกาลจึงได้แก่ มวยไทย กระบี่กระบอง ดาบ มีด ง้าว ฟลองไม้สั้น และเกมเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น ตะกร้อ ไม้หึ่ง ไม้จำ เล่นว้าว แข่งเรือ เป็นต้น (ถนนวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2525)

5. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453 ครองราชย์ 42 ปี)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาศิลปะมวยไทยมาจากสำนักมวยหลวง ซึ่งมีปรมาจารย์หลวงพลโยธานุโยค ครูมวยหลวงเป็นผู้ถวายการฝึกสอน ทำให้พระองค์ทรงโปรดกีฬามวยไทยมาก เมื่อเวลาว่างจะเสด็จทอดพระเนตรการชกมวยหน้าพระที่นั่งเสมอ บางครั้งจะให้ข้าหลวงตามหัวเมืองต่าง ๆ ทั้งเหนือใต้ อีสาน คัดนักมวยฝีมือดีมาชกหน้าพระที่นั่ง เพื่อค้นหานักมวยที่เก่งที่สุด

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการฝึกหัดมวยไทยแพร่หลายตามหัวเมืองต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของประเทศ ไทย ทั้งได้มีการจัดการแข่งขันชกมวยเป็นประจำและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี "มวยหลวง" ขึ้นมาตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อทำการฝึกสอนกีฬามวยไทยคำว่า มวยหลวงนี้ รวมถึงกีฬาไทยต่าง ๆ ครอบคลุมมวยไทยและกระบี่กระบอง เป็นต้น และทรงให้ผู้ที่ฝีมือทางด้านนี้เป็น

หัวหน้า ผู้ที่เป็นมวยหลวงมีหน้าที่ร่วมในงานแสดงต่าง ๆ ดังเช่น การชกมวยหน้าพระที่นั่งในงานศพของ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ ที่ท้องสนามหลวงและได้คัดเลือกเอานักมวยเอกจากต่างจังหวัดเข้ามาชก จนได้นักมวยที่มีฝีมือดีสามารถชกชนะคู่ต่อสู้หลายคน เช่น หมื่นมวย แม่หมัด หมิ่นซังตึงเชิงชก เป็นต้น (รพีสวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

หลังจากการแข่งขันชกมวยครั้งนี้เองทำให้ชาวไทยทั่วทุกจังหวัดได้เตรียมฝึกซ้อมมวยไทยกันอย่างจริงจัง สำหรับในพระราชวังได้โปรดเกล้าให้ตั้งกรมมหาดเล็ก ขึ้นทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพระราชวังและถวายอารักขาแด่พระมหากษัตริย์ กรมมหาดเล็กเกิดขึ้น หลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติแล้วไม่นาน ในปี พ.ศ. 2414 ได้โปรดให้คัดเลือกบุตรหลานผู้มีตระกูลสูงมาฝึกหัด จัดเป็นกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ และโปรดให้ศึกษาหาความรู้ในราชสำนักและสำนักราชการด้วย

ในปี พ.ศ. 2427 ทรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนพลเรือนสำหรับนักเรียนที่ประสงค์จะเข้ารับราชการเป็นนายทหารมหาดเล็กนั้น เมื่อเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบแล้วก็แยกไปฝึกหัดวิชาการทหาร ซึ่งมีวิชามวยไทยอยู่ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศตั้งกรมศึกษาธิการ ซึ่งมีวิชามวยไทยเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา

ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตามหลักสูตรวิชามวยไทยในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ นั้นทำการฝึกหัดมวยไทยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ฝึกในเวลา 15.45 - 17.15 น. ซึ่งทางโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ ถือว่าวิชามวยไทยเป็นวิชาที่สำคัญมากในหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2437 ร้อยเอกขุนเงิน กระบวนหัด ทำหน้าที่ฝึกสอนวิชามวยไทยในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ

มวยไทยเป็นกีฬาที่นิยมชมชอบทุกเหล่าชั้น แม้กระทั่งประมุขของชาติยังโปรดปรานในการชกมวยไทยมาตลอด จนกระทั่งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือพระปิยะมหาราช ได้ทรงเอาพระทัยใส่ในกีฬามวยไทยเป็นอย่างยิ่ง พระองค์ทรงโปรดการทอดพระเนตรชกมวยเสมอ ๆ และทรงพอพระทัยการชกของนักมวยไทยที่มีฝีมือเอกของแต่ละจังหวัดที่เข้าชิงชัยกันยิ่งนัก และทรงส่งเสริมศิลปะแห่งการต่อสู้และการป้องกันตัวนี้ ดังจะเห็นได้ว่านักมวยไทยในจังหวัดต่าง ๆ ในสมัยพระองค์มีฝีมือยอดเยี่ยม ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ไปหลายคน เช่น พระไชยรัชชกษณะ ครุมวยแห่งพระนคร หมิ่นสังัดเชิงชก ครุมวยโรคราช

หมิ่นมวยแมนหมัด จากลพบุรี หมิ่นมวยมีชื่อ จากไชยา ฯลฯ ส่วนแล้วแต่มีชื่อก้องดังจึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ตามเชิงมวย (ปัญญา ไกรทัศน์, 2527)

6. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453 - 2468 ครองราชย์ 15 ปี)

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปรับปรุงประเทศทั้งในด้านการทหาร การเมือง การคมนาคม การเศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และการลูกเสือ เป็นต้น

ในสมัยนี้มีการฝึกหัดมวยไทยอย่างจริงจัง เพื่อเข้าทำการแข่งขันชกมวยไทย โดยเฉพาะเมื่อปี พ.ศ. 2465 ได้มีการจัดตั้งสนามมวยถาวรขึ้น คือ สนามมวยสวนกุหลาบ และได้มีการจัดการแข่งขันขึ้นจึงทำให้กมวยต่างจังหวัดเกิดการตื่นตัวและฝึกซ้อมมวยไทยกันมากขึ้น

กรมศิลปากร จัดหมายเหตุแห่งชาติหมวดกีฬา (บ.8/1 - 11) พระองค์ทรงโปรดฯให้มีการชกมวยประจำปีในงานถุหนาวที่สวนจิตรลดา มีการจัดแสดงยุทธกีฬา ซึ่งจัดติดต่อกัน 2 วัน คือ ในวันที่ 12-13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2464 มีการแสดงกีฬาต่าง ๆ มากมาย เช่น การแข่งขันมวยไทย กระบี่กระบอง และฟันดาบ เป็นต้น

ประเทศไทยได้ส่งทหารเข้าร่วมรบในสงคราม ในปี พ.ศ. 2457-2461 ทหารไทยได้ชกมวยให้ทหารและประชาชนยุโรปชม สร้างความชื่นชอบและประทับใจให้กับผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง ผู้ควบคุมทหารไทยไปรบและแสดงการชกมวยไทยครั้งนั้น คือ พลโทพระยาเทพหัสดิน ซึ่งท่านเป็นผู้สนใจกีฬามวยไทยมากและต่อมาได้สร้างสนามมวยขึ้นที่บริเวณศาลเจ้าหลักเมือง (ถนนวงค์ กฤษณ์เพ็ชร, 2525)

ในสมัย พ.ศ. 2464 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพอพระทัยเข้าชมรายการมวยที่สนามสวนกุหลาบ ซึ่งทางการได้จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นการฟื้นฟูกีฬามวยไทยนับเป็นประวัติศาสตร์ในพงสาวดารมวยไทยที่มีมวยฝีมือดีจากต่างจังหวัดเข้ามาชกในพระนคร นอกจากนี้ยังมีมวยแขก จีน เขมร พม่า เข้ามาชกกับนักมวยไทยอย่างสนุกสนาน ผู้คนเบียดเสียดกันเข้าดูอย่างคับคั่งตลอดทั้งชาวต่างชาติ ต่างภาษาก็เข้าดูอย่างหนาแน่นทั้งนี้เพื่อเก็บเงินรายได้จากค่าผ่านประตูเข้าสมทบทุนซื้ออาวุธยุทธภัณฑ์ไว้ป้องกันประเทศ (ปัญญา ไกรทัศน์, 2527)

มวยไทยได้เป็นที่สนใจของชาวยุโรปมาแล้วไม่น้อยกว่า 60 ปี ในสมัยสงครามโลก ครั้งที่ 1 ประเทศไทยได้ส่งทหารอาสาออกไปร่วมรบเคียงข้างพันธมิตรมวยไทยได้ถูกนำเผยแพร่ออกแสดงจนหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกีฬาชื่อ "เลอสปอร์ตลอแรงต์" ออกตีพิมพ์จำหน่ายในเมืองเมนส์ (Mainz) อย่างแพร่หลายและเกรี้ยวกราวว่า "มวยไทยน่าพิศวงหาดูได้ยาก ว่องไวแข็งแรงอดทน ไม่เพียงแต่สนุกตื่นเต้นแปลกประหลาดพิสดารเท่านั้นยังทำให้เราชาวฝรั่งเศสเกิดความรู้สึกใหม่ที่ว่าไทยเป็นชาติที่เข้มแข็งในเอเชียอีกประการหนึ่งด้วย"

7. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2568-2477 ครองราชย์ 9 ปี)

ในสมัยนี้ทั่วโลกตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและประเทศไทยได้เปลี่ยนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย แม้กระนั้นพระองค์ก็ยังได้พัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทุกด้านเหมือนกับในรัชกาลอื่น ๆ รวมทั้งทางด้านของการเล่นกีฬาด้วย

พระองค์ทรงเป็นนักกีฬา โดยทรงเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ เช่น วอลเลย์บอล พายเรือ เทนนิส และกอล์ฟ เป็นต้น พระองค์ทรงสนับสนุนกีฬาไทย โดยการเสด็จทอดพระเนตรอยู่เสมอ และบางครั้งก็เสด็จตามคาราบังคมทูลเชิญเสด็จ

เกี่ยวกับมวยไทยในสมัยนี้ก็ยังคงดำเนินไปในแบบเดียวกับรัชกาลที่ 6 และที่สนามมวยสวนสนุกก็ได้จัดให้มีการแข่งขันชกมวยไทยของนักมวยฝีมือดีจากตามหัวเมืองต่าง ๆ เป็นประจำทุกวันเสาร์ ในการแข่งขันชกมวยไทยครั้งหนึ่งซึ่งสนามมวยสวนสนุกพระยาศากาบดีได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จทอดพระเนตรการแข่งขันแต่พระองค์มีพระราชกรณียกิจสำคัญอื่นอยู่แล้ว จึงงดการเสด็จทอดพระเนตร

8. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (พ.ศ. 2477 - 2489 ครองราชย์ 12 ปี)

ในรัชสมัยของพระองค์เป็นระยะหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย ในสมัยนี้เป็นช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้นรัฐบาลจึงหวังให้ทั้งข้าราชการและประชาชนมีความเข้มแข็ง อดทนและมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ

ในด้านมวยไทยในสมัยนี้ ได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างกว้างขวาง มีการฝึกซ้อมตามค่ายมวยทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด กันอย่างมากมาย ในปี พ.ศ. 2488 ที่สนามมวยเวทีราชดำเนินก็ได้จัดให้มีการแข่งขันชกมวยไทยเป็นประจำทุกวันอาทิตย์

โดยใช้กติกาการแข่งขันมวยไทยของกรมพลศึกษา พ.ศ. 2480

9. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบรมมหาราชวังมหามกุฏราชวิทยาลัย (พ.ศ. 2489-ปัจจุบัน)

ในรัชกาลของพระองค์การกีฬาได้รับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวหน้าอย่างแท้จริง การกีฬาต่าง ๆ ได้ก้าวไปสู่แผนใหม่ มีการค้นคว้าวิจัยอย่างกว้างขวาง มีเหตุผลผลและเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหามกุฏราชวิทยาลัยทรงเป็นนักกีฬาที่ปรีชาสามารถ ทรงร่วมการแข่งขัน และได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันเรือใบประเภท โอ.เค. ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 4 นอกจากนี้พระองค์ยังทรงโปรดกีฬาประเภทต่าง ๆ อีกมากเช่น สก๊อตตี แบดมินตัน เทนนิส วอลเลย์บอล (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2525)

นอกจากนี้พระองค์ทรงเข้าร่วมการแข่งขันด้วยน้ำพระทัยนักกีฬา เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของนักกีฬา ดังเช่น ในการแข่งขันเรือใบครั้งหนึ่ง มีผู้เล่าว่า

พระองค์ทรงเล่นกีฬา โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เป็นตัวอย่างแก่นักกีฬาทั้งหลายด้วย ดังจะเห็นว่าทรงเคร่งครัดในกติกาและมารยาทเป็นที่สุด ในการแข่งขันเรือใบคราวหนึ่ง เรือใบพระที่นั่งออกจากการแข่งขันโดยไม่มีผู้ใดทราบเหตุผล เมื่อกรรมการกราบบังคมทูลถาม ทรงชี้แจงว่า เรือใบพระที่นั่งกระทบกับทุ่นที่หมายเขตการแข่งขัน ซึ่งตามกติกาถือว่าพาวล์ จึงเสด็จออกจากการแข่งขัน ทั้งนี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนั้นไม่มีกรรมการหรือผู้ชมการแข่งขันคนใดแลเห็นเลย

พระองค์เสด็จทอดพระเนตรการแข่งขันกีฬานานาชาติสำคัญ ๆ อยู่เสมอ เช่น การแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี การแข่งขันฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ - ธรรมศาสตร์ การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ฯลฯ พระองค์ทรงแนะนำวิธีการเล่น หรือการต่อสู้ในการแข่งขันกีฬาอีกด้วย นอกจากนี้พระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการพระราชทานแก่นักกีฬา ดังเช่น พระบรมราชโองการในงานแข่งขันกรีฑานักเรียนเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2496 ความว่า

อันการกีฬานั้น ย่อมเป็นประโยชน์ในทางบริหารร่างกาย เมื่อร่างกายดีแล้วก็ช่วยจิตใจ และสมองผ่องใสขึ้น และเมื่อเล่นให้ถูกทาง คืออย่างที่เราเรียกว่ามีน้ำใจ เป็นนักกีฬา รู้จักแพ้และชนะด้วยแล้ว ก็ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคี นอกจากความสามัคคีกลมเกลียวในหมู่คณะด้วยแล้ว เมื่อไปเล่นกับชาติอื่นยังจะเป็นทางส่งเสริมความสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศอีกด้วย ฉะนั้นขอฝากเตือนให้นักกีฬาทั้งหลายจงพยายามอบรมจิตใจของท่าน

าให้สมเป็นนักกีฬาที่แท้จริง คือ มีจิตใจเป็นนักกีฬาด้วย

พระองค์ทรงสนพระทัยในกีฬามวยอย่างแท้จริง ดังเช่น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2511 พระองค์เสด็จทอดพระเนตรการแข่งขันมวยป้องกันตำแหน่งชนะเลิศของโลก รุ่นหลายเวท ระหว่างชาติชาย เชี่ยวน้อย กับ เบอร์นาเบ วิลลาแคมโป ณ สนามจารุเสถียร บทุมวัน เป็นต้น สมัยนี้กีฬามวยไทย ได้ถูกพัฒนาก้าวหน้าไปมาก มีเวทีมวยเกิดขึ้นใหม่ตามชานเมือง และตามจังหวัดใหญ่ ๆ มากมายหลายจังหวัด หรือแม้แต่ตามโรงแรมที่พักของนักท่องเที่ยวต่างชาติ บางแห่งก็มีการจัดการแสดงศิลปมวยไทยให้ชาวต่างชาติได้ชมอยู่เสมอ

กีฬามวยไทยในยุคนี้ได้รับความสนใจกันทั่วไป และมีการฝึกมวยไทยไว้เพื่อชกเป็นอาชีพ อีกด้วย เพราะเป็นอาชีพที่สุจริต และมีรายได้ดีอีกอาชีพหนึ่ง

จุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2325-2411 ซึ่งอยู่ในระหว่างรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4 แห่งราชวงศ์จักรี การฝึกหัดมวยไทยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการทหารการป้องกันประเทศชาติ และยามว่างจากศึกสงครามก็จะฝึกหัดมวยไทยไว้ เพื่อเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวของลูกผู้ชาย และจัดชกมวยกัน เพื่อความสนุกสนานเหมือนกับในสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงธนบุรี เพราะในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ระยะนี้ยังใช้กฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นกฎหมายที่รวบรวมมาจากสมัยกรุงศรีอยุธยา

จุดมุ่งหมายของการฝึกหัดกีฬามวยไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์อีกอย่างหนึ่งก็คือ ในสมัยนี้มีการคัดเลือกเอาคนที่มีร่างกายลำสัน แข็งแรง สง่างาม มีฝีมือมวยไทยดีเป็นเลิศเข้ามาเป็นทหารรักษาพระองค์ สังกัดกรมทนายเลือก ท้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้พระมหากษัตริย์ อยู่เวรยามในพระราชวัง ป้องกันอันตราย เมื่อเวลาที่พระมหากษัตริย์เสด็จออกนอกพระราชวัง พวกทนายเลือกจะช่วยกันอันตรายไปในกรณีที่ไม่จำเป็นถึงกับต้องใช้อาวุธ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อเวลาแห่งเสด็จตามปกติ พวกทนายเลือกก็ถือหอกดาบเหมือนกรมพระตำรวจ หน้าที่อีกอย่างหนึ่งของกรมทนายเลือกก็คือ ฝึกหัดมวยไทยให้กับราชโอรส ทหาร และข้าราชการในพระราชวัง รวมทั้งควบคุมการชกมวย และจัดการชกมวยถวายให้พระมหากษัตริย์ทอดพระเนตรด้วย

พ.ศ. 2411-2453 ซึ่งเป็นระยะเวลาแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี การฝึกหัดมวยไทยนั้นมี

จุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเข้ารับราชการทหาร บางคนก็ฝึกไว้เพื่อชกมวยในงานเทศกาลต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่ตนเอง และวงศ์ตระกูลซึ่งในระยะนี้การฝึกหัดมวยไทย เพื่อชกเป็นอาชีพก็เริ่มมีบ้างแล้วแต่ยังมีไม่มากนัก

พ.ศ. 2453-2468 เป็นระยะเวลาแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แห่งราชวงศ์จักรีและได้มีสนามมวยถาวรขึ้น คือสนามมวยสวนกุหลาบ โดยจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2463 จึงทำให้ประชาชนเกิดความสนใจและมีการฝึกหัดมวยไทยขึ้นชกเพื่อเป็นอาชีพมากขึ้น

ต่อมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 แห่งราชวงศ์จักรี จนถึงปัจจุบันได้มีสนามมวยถาวรและสนามมวยชั่วคราว เปิดทำการแข่งขันกันมากขึ้น นักมวยสามารถชกเป็นประจำและมีรายได้จากการแข่งขันมากขึ้น จุดมุ่งหมายในการฝึกหัดมวยไทยในระยะนี้จึงเน้นเพื่อเป็นอาชีพ จึงจะเห็นได้ว่าผู้ที่ฝึกหัดมวยไทยกันอย่างจริงจังในปัจจุบันจึงมีแต่เฉพาะในกลุ่มของผู้มีอาชีพมวยไทยทั้งนั้น แต่ก็ยังมีเหลือเป็นบางกลุ่มซึ่งเป็นส่วนน้อยที่ฝึกหัดมวยไทยเพื่อเป็นศิลปะในการต่อสู้ป้องกันตัว เพื่อบำรุงสมรรถภาพกาย เพื่อการทหารตลอดจนเพื่อการศึกษา

วิธีการฝึกหัดมวยไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การฝึกหัดมวยไทย ในสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2325 - 2411) มีวิธีการฝึกคล้าย ๆ กับสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงธนบุรี คือ ฝึกโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และการดำรงชีวิตประจำวันเป็นเครื่องช่วย เช่น การผ่าฟัน ตาข้าว ตักน้ำ แบก หาม คอน หาบ วิ่งขึ้นภูเขา ว่ายน้ำ ปีนต้นไม้ ตลอดจนการปรนนิบัติครูผู้ฝึกสอนให้เกิดความรักใคร่และความไว้วางใจที่จะถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะมวยไทยให้

วิธีการฝึกหัดเบื้องต้น เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ไปหาสิ่งที่ยาก เช่น การจรดมวย (การตั้งท่า) การกำหมัด การเคลื่อนเท้า การโยกลำตัว การใช้สายตา หลังจากนั้นก็จะสอนวิธีออกอาวุธแต่ละอย่างไม่ว่าจะเป็น หมัด เท้า เข่า ศอก เมื่อนักมวยมีความชำนาญในการใช้อาวุธแต่ละอย่างแล้วก็สอนวิธีการใช้อาวุธผสมผสานกันไป เช่น ถีบซ้าย ต่อยซ้าย ตามด้วยเตะขวา ฟันศอกขวาและรวบคอดีเข่า เป็นต้น เมื่อฝึกการใช้อาวุธผสมผสานจนคล่องตัวแล้วก็สอนไม้ตาย ซึ่งเป็นเคล็ดลับพิเศษของครูมวยในแต่ละสำนักหรือแต่ละค่ายมวยที่จะมีไว้พิชิตคู่ต่อสู้

ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 การพลศึกษาในเมืองไทยเริ่มได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปมากขึ้นตั้งนั้นการฝึกหัดมวยไทย ในสมัยนี้จึงดูเป็นระเบียบ และมีขั้นตอนมากขึ้นอีกทั้งยังได้รับความสนใจจากผู้มีการศึกษาที่ได้นำวิธีการฝึก และอุปกรณ์การฝึกจากต่างประเทศมาใช้ผสมผสานในการฝึกแบบเดิมของไทย เช่น มีกำหนดระยะเวลาในการฝึกที่แน่นอน มีอุปกรณ์การซ้อมที่ทันสมัย อาศัยวิทยาศาสตร์ทางการกีฬาเข้ามาช่วย

ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบัน วิธีการฝึกหัดมวยไทยได้รับการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ จนทันสมัยทัดเทียมกับการฝึกการต่อสู้เชิงมวยในรูปแบบต่าง ๆ ของต่างประเทศ เช่น อุปกรณ์และสถานที่ฝึกทันสมัยสะดวกสบาย ควบคุมดูแลเป็นไปอย่างเข้มงวดกวดขัน และวิทยาศาสตร์ทางการกีฬาเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับวิธีการฝึกหัดมวยไทยมากขึ้น

รูปแบบของการต่อสู้มวยไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 4 รูปแบบของการต่อสู้ยังคงเป็นไปในรูปแบบเดียวกันกับสมัยกรุงธนบุรี เพราะการแข่งขันถึงแม้จะมีการแพ้ชนะ แต่ทว่ากติกาในการแข่งขันก็ยังไม่ค่อยรัดกุมเท่าที่ควรจะเป็น

แม้ว่ามวยไทยที่ใช้ในการต่อสู้ก็ไม่ปรากฏชัดเจนเนื่องจากक्रमวยไทยในสมัยนี้ไม่นิยมเขียนตำราไว้ แต่อาศัยการฝึกสอนแล้วก็จดจำกันด้วยการท่องบ่นเป็นบทกลอน และปฏิบัติให้เกิดทักษะในแบบสืบทอดกันมาเรื่อย ๆ

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 6 การพลศึกษาของไทยได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้การใช้อกติกาในการแข่งขันมวยสากลเข้ามาผสมผสานกับกติกามวยไทย จึงทำให้รูปแบบของการต่อสู้เปลี่ยนไปบ้าง เพราะมีการกำหนดให้มีการตัดสินแพ้ชนะด้วยกติกาต่าง ๆ การต่อสู้จึงต้องอาศัยกติกาการแข่งขันเป็นหลักเพื่อชัยชนะ

และในสมัยนี้เริ่มมีผู้เขียนตำราแม่ไม้มวยไทยไว้เป็นหลักฐานให้ปฏิบัติกัน คือ ตำราแม่ไม้มวยไทยของครู กิมเส็ง ทวีสิทธิ์ และคณะครูมวยที่สอนอยู่สามัคยาจารย์สมาคม

ในระหว่าง พ.ศ. 2468 - พ.ศ. 2489 ซึ่งเป็นรัชสมัยรัชกาลที่ 7 - รัชกาลที่ 8 รูปแบบของการต่อสู้ของนักมวยแต่ละค่ายเน้นการออกอาวุธครบครันทั้ง หมัด เท้า เข่า ศอก โดยมียุทธศาสตร์ของการต่อสู้ที่เป็นระบบรูปแบบและหลักวิทยาศาสตร์มากขึ้น

ต่อมาในสมัยปัจจุบันหลังจากจัดตั้งสนามมวยเวทีราชดำเนินเมื่อปี พ.ศ. 2488 และจัดตั้งสนามมวยเวทีลุมพินีเมื่อปี พ.ศ. 2496 แล้วนั้น รูปแบบของการต่อสู้ก็ยังเป็นไปในแบบเดิม คือมีทั้งไก่แม่ไม้มวยไทยและการออกอาวุธอย่างครบครัน หรือบางค่ายก็เน้นการออกอาวุธรุนแรงเป็นบางชนิด เช่น ออกอาวุธหมัด อาวุธศอก อาวุธเข่า อาวุธเตะ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ

ในปัจจุบันรูปแบบของการต่อสู้กลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างน่าเป็นห่วงว่าศิลปะแม่ไม้มวยไทยของไทยเราจะสูญหายไปเสียแล้ว เพราะนักมวยที่ขึ้นมาทำการต่อสู้มีสิ่งมุ่งหวังเพียงอย่างเดียว คือ การได้รับชัยชนะและการตัดสินของคณะกรรมการในแต่ละเวทีก็มีแนวทางการตัดสินไม่เหมือนกัน คณะกรรมการบางเวทีมักจะให้คะแนนสูงกับนักมวย ซึ่งเป็นฝ่ายเข้าทำคู่ต่อสู้ แต่บางเวทีกลับชอบที่จะให้คะแนนสูงกับนักมวยที่ป้องกันตัวเองและหลบหลีกได้ดีทั้งที่อาวุธที่ออกเข้าไปใส่คู่ต่อสู้ไม่ชัดเจนนัก แต่ก็ได้รับชัยชนะไปและอีกประการหนึ่งผู้ชมซึ่งปัจจุบันนี้มักจะ เป็นนักการพนันเสียส่วนมากก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รูปแบบของการต่อสู้เปลี่ยนแปลงไป เช่น นักมวยทำการต่อสู้กันมาตลอด 4 ยก ซึ่งดูแล้วไม่มีใครได้เปรียบเสียเปรียบ ต่อมาพอยกสุดท้ายฝ่ายใดออกอาวุธได้สักหนึ่งครั้ง ทั้งคนดูและผู้เลี้ยงของนักมวยฝ่ายนั้นก็สั่งหรือส่งสัญญาณให้นักมวยของตนถอยหนีคุ้มครองมวยเอาไว้ไม่ต้องแลกอาวุธและก็เป็นฝ่ายชนะไปในที่สุด

การจัดการแข่งขันมวยไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

หลักเกณฑ์ในการจัดการแข่งขันตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 5 เป็นหลักเกณฑ์การแข่งขันที่ไม่แน่นอนและหาหลักฐานมาอ้างอิงได้ยาก แต่ทว่าตั้งแต่รัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน วงการกีฬามวยไทยได้รับความนิยมชมชอบเป็นอย่างมากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งพอจะแยกกล่าวได้ 5 สมัยด้วยกัน คือ

1. สมัยสวนกุหลาบ

สนามมวยสวนกุหลาบเมื่อแรกเริ่มนั้นให้นักมวยชกกันบนพื้นดิน ผู้นั่งและยืนอยู่รอบบริเวณสังเวียน ซึ่งกว้างกว่า 20 เมตร มีการขีดเส้นกำหนดให้คนนั่ง ห้ามล้ำเข้าไปในเขตสังเวียน นักมวยคาดเชือกที่มีมือด้วยด้ายดิบ สวมมงคล แม้ขณะชกก็ยังสวมอยู่ มีผ้าประเจียดมัดไว้ที่ต้นแขนซ้ายและขวา สวมกางเกงขาสั้นมีผ้าพาดทับอย่างแน่นหนา ตรงบริเวณอวัยวะสำคัญปกคลุมมาจนถึงหน้าท้อง มีผ้าพันรอบเอวอย่างหนาแน่นและนิยมปล่อยชายผ้าให้ยื่น

ออกมาจากขอบกางเกงด้านบนครึ่งเอว ไม่สวมเสื้อและปล่อยเท้าเปลือยเปล่า กรรมการแต่งกายด้วยผ้าม่วง นุ่งรองกระเบน สวมถุงเท้าขาวเลือ่ราชประแตน

การแข่งขันมวยสมัยสวนกุหลาบระยะหลังนี้มีการยกพื้นเวทีขึ้นสูงประมาณ 4 ฟุต มีเชือกกั้นเวที 2 เส้น มีเสาไม้เล็ก ๆ สูงประมาณ 1 เมตร ไว้ที่มุมของนักมวยทั้งสอง เพื่อให้ นักมวยและพี่เลี้ยงขึ้นลงได้สะดวก มีกรรมการซึ่งแต่งกายแบบเสีอป่า เต็มยศ ยืนอยู่บนเวที พื้นเวทีปูด้วยเสื่อจันทบูรณหลายผืนเย็บติดกันมีวงปีกลองของสมัคร เสียงประจิตบรรเลงอยู่ข้างล่างของเวที เมื่อถึงเวลาชกกรรมการได้เรียกนักมวยและพี่เลี้ยงของนักมวยทั้งสองฝ่ายมาชี้แจงกติกาการชก เมื่อตกลงกันแล้วผู้ตัดสินก็กล่าวสรุป มีความสำคัญว่า การแข่งขันเพื่อการแพ้ชนะมีกำหนด 11 ยก คนทาคู่ต่อสู้ล้มไปบคอยอยู่ที่มุมกลางซึ่งไม้ซ่มมของฝ่ายใด ต้องแยกกันเมื่อได้ยินเสียงบอกแยก ห้ามกัด ห้ามซ้ำ ใช้ลูกติดฟันได้ คนใดไม่เชื่อฟังถือว่าผิดกติกา ซึ่งกติกาเหล่านี้เป็นกติกาการแข่งขันมวยของสนามมวยสวนกุหลาบปี พ.ศ. 2464 มีเจ้าหน้าที่รักษาเวลาซึ่งเานาฬิกาจึงเวลา 2 เรือน ตั้งนาฬิกาให้ตรงกัน เพราะถ้าเานาฬิกาเรือนเดียวจะเกิดปัญหาเมื่อนาฬิกาเกิดขัดข้องขณะที้นักมวยกำลังชกกัน

2. สมัยท่าช้าง

ประมาณ พ.ศ. 2466-2472 สนามมวยท่าช้างได้จัดการแข่งขันชกมวยขึ้นต่อจากสนามมวยสวนกุหลาบ ซึ่งมีพลโทพระยาเทพหัสดิน เป็นนายสนาม ทำหน้าที่บริหารและจัดการแข่งขันมวยไทย สนามมวยนี้ตั้งอยู่บริเวณที่เป็นโรงละครแห่งชาติปัจจุบัน สนามมวยแห่งนี้ได้ปรับปรุงสภาพของเวทีมวยให้ดีกว่าเดิม กล่าวคือทาเวทีให้แน่นหนาถาวรกว่าสมัยสนามมวยสวนกุหลาบ มีเชือกกั้นเวทีมวยเส้นใหญ่ขึ้น เสาเชือกแข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้น ทางขึ้นลงของนักมวยไม่มี เพราะนักมวยที่ขึ้นชกกันในสมัยสวนกุหลาบมีหลายครั้งที่นักมวยตกเวทีตรงช่องขึ้นลงนี้ ตัวอย่างเช่น การชกระหว่างนายหวัง มะหะหมัด นักมวยฝีมือดีแห่งคณะศรีไชว กับนายก้อนแห่งจังหวัดราชบุรี ขณะที้นายหวังถูกรุกไล่และถอยไปตรงช่องทางขึ้นลงนี้ พอดีกับจังหวะที้นายก้อนชกหมัดตรงถูกหน้าอกของนายหวัง จนนายหวังเซตลาดกเวทีไป เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นที่สนามมวยสวนกุหลาบ (เขตร ศรียาภัย, 2516) สมัยนี้เป็นยุคหัวเลี้ยวหัวต่อของกีฬามวยไทยอีกอย่างหนึ่งก็คือ มีการเปลี่ยนแปลงจากการคาดเชือกมาเป็นแบบสวมนวม สาเหตุเพราะในสมัยหลักเมืองท่าช้างมีนักมวยชกกันตายต่อสายตาผู้ชมรอบสนามมวย เป็นที่น่าเวทนา ยิ่งนัก นักมวยคนนั้นก็คือ นายแพ เลี้ยงประเสริฐ นักมวยฝีมือดีจากท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์

ได้ต่อนายเจีย แจกเขมร ด้วยหมัดคาดเชือกจนตาย หลังจากที่เกิดเหตุการณ์อันน่าสลดใจนี้ ทางคณะกรรมการหลายฝ่ายรวมทั้งการตำรวจได้ตกลงให้การชกมวยไทยทั่วประเทศมีการสวม นวมชกและให้สวมถุงเท้าแทนรองเท้า โดยนักมวยคู่แรกที่สวมนวมชกกันที่สนามมวยหลักเมือง ท่าช้าง คือ นายคำเหมย เมืองยศ นักมวยฝีมือดีจากลานนาไทย (เขลางค์นคร) ซึ่งครั้งนั้น เข้ามาช้อมอยู่ค่ายทิวสิทธิ์ ของครูกิมเส็ง ชกกับนายมานพ ชมศรีเมฆ นับว่าเป็นคู่มวยประวัติศาสตร์ ในวงการกีฬามวยไทยคู่หนึ่ง แต่การชกปรากฏว่า นักมวยทั้งสองที่สวมถุงเท้าชกมักจะหกล้มหรือ ไม่ก็เสียจังหวะขณะที่เตะ จนทำให้การชกมวยไทยไม่สะดวกเท่าที่ควร นักมวยไม่กล้าเตะ คนดูก็ไม่พอใจ ต่อมาจึงให้เลิกสวมถุงเท้าแต่ยังคงใช้นวมแทนหมัดคาดเชือกอยู่ (โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

กรรมการผู้ชี้ขาดในสมัยนี้ที่นับว่ามีชื่อเสียงก็คือ นายทิม อดีเปรมานนท์ และ นายนิยม ทองชิตร์ (ครองจักร งามมีศรี, 2530)

3. สมัยสวนสนุก

คณาธิบดี ได้เปิดสนามมวยสวนสนุกขึ้นในบริเวณสวนลุมพินี ในวันที่เสาร์ที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 ในการจัดการแข่งขันชกมวยที่สวนสนุกนี้มีมหรสพหลายอย่าง เช่น ชิงช้าสวรรค์ ภาพยนตร์ ราววง ลีเก เหล่านี้เป็นต้น สนามมวยก็ได้ปรับปรุงให้เข้าข่ายบู๊ตอย่างดี มีเชือกสนาม 3 เส้น ขนาดได้มาตรฐานคล้าย ๆ กับสนามมวยสากล เพราะท่าน เจ้าคุณคณาธิบดี นายสนามเป็นคนทันสมัยได้ส่งเสริมให้มีการชกมวยสากลมากขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือ เวทีมวยในสมัยนี้มีมูมแดงและน้ำเงิน มีผู้ตัดสิน ผู้จับเวลา ผู้ตีระฆัง มีการกำหนดยก 3 ยก หรือ 6 ยก มีกรรมการผู้ชี้ขาดคอย ห้ามนักมวยและควบคุมการชกมวยให้ดำเนินไปด้วยดีอยู่บนเวที มีการตัดสินแพ้ชนะโดยคะแนน และการแข่งขันชกมวยในสมัยสวนสนุกนี้มีการแข่งขันครั้งสำคัญ คือ การแข่งขันระหว่าง สมาน ดิลกวิลาศ กับ เทอร์รี่ ร็อบแคมป์ ในวันที่ 7 ธันวาคม 2472 รายการนี้เป็นรายการที่เก็บเงิน ได้มากเป็นพิเศษ ทั้ง ๆ ที่ค่าดูมวยเพียงคนละ 50 สตางค์เท่านั้น การจัดการแข่งขันในสมัยนี้ เจ้าของสนามได้จัดการอย่างเข้มแข็ง และได้จัดการแข่งขันอยู่เป็นเวลาหลายปี ทำให้นักมวยไทย มีชื่อเสียงขึ้นหลายคน เช่น สมาน ดิลกวิลาศ สมพงษ์ เวชสิทธิ์ เป็นต้น กรรมการผู้ชี้ขาด ที่ทำการตัดสินในขณะนั้นและนับว่ามีชื่อเสียงที่ควรกล่าวคือ หลวงพิพัฒน์ พลกาย นายสุนทร ทิวสิทธิ์ (ครูกิมเส็ง) และนายนิคม ทองชิตร์

4. สมัยหลักเมืองเจ้าเพชรบุรี

ประมาณปี พ.ศ. 2478-2483 สนามมวยสวนเจ้าเพชรบุรีได้จัดให้มีการแข่งขันชกมวยขึ้น ซึ่งบริเวณสนามมวยนี้เดิมเป็นที่ดินของเจ้าเพชรบุรี ซึ่งเป็นคหบดีผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่ง ในสมัยนั้น ต่อมาบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของกรมการรักษาดินแดน การจัดดำเนินการแข่งขันชกมวยในสมัยนี้นับว่าเข้มแข็งดีมาก เพราะทางราชการทหารได้เข้ามาจัดการแข่งขันเพื่อนำเงินรายได้ไปบำรุงกิจการทหาร

การแข่งขันชกมวยในสมัยนี้นับว่าเข้มแข็งดีมาก เพราะทางราชการทหารได้เข้ามาจัดการเพื่อเก็บเงินบำรุงราชการทหาร คณะกรรมการและนักมวยได้ร่วมมือกันเป็นอย่างดี จนเก็บเงินส่งบำรุงราชการทหารได้เป็นจำนวนมากสมความประสงค์ของราชการทหาร ตลอดจนทำให้ นักมวยมีชื่อเสียงขึ้นอีกหลายคน เช่น พล พระประแดง เพิก สิงห์พัลลภ ถวัลย์ วงศ์เทเวศน์ ประเสริฐ ส.ส. และทองใบ ยนตรกิจ ได้จัดการแข่งขันอยู่เป็นหลายปีและได้เลิกจัดการแข่งขันเมื่อใกล้ ๆ สงครามโลกครั้งที่ 2 กรรมการผู้ซึ่งขาดทำการตัดสินอยู่เป็นประจําตลอดมานั้น มีอยู่ 3 คนด้วยกัน คือ นายสังเวียน หิรัญเลขา นายเจือ จักษุรักษ์ และนายวงศ์ หิรัญเลขา

5. สมัยปัจจุบัน

สนามมวยเวทีราชดำเนินได้เริ่มเปิดทำการแข่งขันขึ้นในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2488 โดยมีนายปรารมภ์ ฟุ้งสุนทร เป็นนายสนามคนแรก พระยาจินดารักษ์ เป็นกรรมการบริหารเวที ครุชิต อัมพลสิน เป็นผู้จัดนักมวยเข้าแข่งขันชกมวย สนามมวยเวทีราชดำเนินยุคแรกนี้ได้ทำการชกเป็นประจำในวันอาทิตย์ เริ่มชกเวลาประมาณ 16.00-17.00 น. เนื่องจากทางสนามมวยยังไม่มีหลังคา พอถึงฤดูฝนการแข่งขันก็ห้ามมวยไทยมักจะหยุดไป หรือบางครั้งผู้จัดก็ขาดทุน ส่วนกติกาการแข่งขันก็ใช้กติกาการแข่งขันของกรมพลศึกษา พ.ศ. 2480 ซึ่งเป็นกติกามวยไทยฉบับแรกที่ใช้อยู่ปฏิบัติกันต่อ ๆ มา (โรธีสวัสดิ์ แสงสว่าง, 2522)

และในปัจจุบันนี้มีได้ทำการแข่งขัน ณ เวทีราชดำเนินเพียงเวทีเดียว จึงมีทั้งเวทีมาตรฐานลุมพินีและเวทีอื่น ๆ ที่จัดเป็นประจำ เช่น เวทีอ้อมน้อย เวทีสำโรง เวทีรังสิต และเวทีต่างจังหวัด รวมทั้งเวทีชั่วคราวทั่ว ๆ ไปด้วย การแข่งขันได้มีการแข่งขันทั้งมวยไทยและมวยสากล ตลอดจนได้จัดส่งให้นักมวยต่างประเทศเข้ามาแข่งขัน และจัดส่งนักมวยไทยไปแข่งขัน ณ ต่างประเทศด้วยเช่นกัน

ความหมายของแรงจูงใจ

เมอร์เรย์ (Murray, 1964) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า "แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบภายใน ซึ่งกระตุ้นหรือนำทางหรือเป็นตัวรวมพฤติกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และเราจะอนุมานเกี่ยวกับแรงจูงใจได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา"

ดี เซกโก (DeCecco, 1968) ให้ความหมายแรงจูงใจว่า "เป็นตัวประกอบต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม"

เบิร์ตและคริป (Bird and Cripe, 1986) ได้ให้นิยามของคำนี้ว่าเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้มนุษย์หรือสัตว์เกิดการกระทำที่เพียรพยายามอย่างมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

กลูเอ็ค (Glueck, 1982) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า เป็นสภาวะภายในของบุคคลซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและระดับของพฤติกรรม ทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลมีพลังมากขึ้น และดำเนินเรื่อยไปอย่างต่อเนื่องจนบรรลุความต้องการของตน

เอนกกุล กรีสง (2520) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า "เป็นการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมและการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งทำให้คนเราแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างเดียวกันไม่เหมือนกัน หรือทำให้คนบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมือนเดิม"

ประสาธ อิศรปรีดา (2521) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า "เป็นภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมที่มีแนวทางอันแน่นอน มีทิศทางและมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันไม่ขาดตอน เพื่อจะมุ่งสู่เป้าหมายที่ตนปรารถนา"

ปราณี รามสูต (2528) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า "แรงจูงใจคือ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มพลัง เพิ่มความกระฉับกระเฉงให้กับพฤติกรรมที่นอกเหนือไปจากสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นธรรมดา ทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกไปมีทิศทางหรือมีจุดหมายปลายทาง"

หลุย จาปาเทศ (2535) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า การจูงใจจะต้องสร้างหรือทำให้เกิดความต้องการขึ้นภายใน ซึ่งความต้องการนี้จะ เป็นพลังไปก่อให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมของอินทรีย์นั้น ๆ ทั้งในสภาวะรู้ตนและไม่รู้ตน

ศิลป์ชัย สุวรรณชาติ (2532) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า กระบวนการกระตุ้นให้พฤติกรรมไปสู่จุดมุ่งหมาย การที่นักกีฬาเลือกเล่นกีฬาชนิดหนึ่ง ขยันฝึกซ้อมและซ้อมอย่างหนัก จนกระทั่งมีความสามารถสูงระดับหนึ่งแสดงว่านักกีฬาผู้นั้นมีแรงจูงใจ แรงจูงใจอาจจะมาจาก

ภายในตัวนักกีฬาเอง เช่น เพื่อการพัฒนาทักษะของตนเอง และแรงจูงใจอาจจะมาจากภายนอกก็ได้ เช่น เพื่อเงินรางวัล หรือเกียรติยศ ชื่อเสียง

สมบัติ กาญจนกิจ (2534) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นสิ่งกระตุ้นสิ่งเร้าใจ หรือสิ่งล่อใจ ทั้งภายในหรือภายนอก ที่บุคคลหรือกลุ่มแสดงออกในรูปพฤติกรรม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นการกระตุ้นหรือเร้าเพื่อช่วยให้การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จบรรลุเป้าหมายมีแนวทางอันแน่นอน ซึ่งอาจจะเกิดจากความต้องการของตัวผู้กระทำเองหรือผู้กระทำได้รับสิ่งเร้าจากภายนอก

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจ เป็นแนวความคิดหรือคำอธิบายที่ว่าด้วยการเกิดแรงจูงใจในบุคคล ซึ่งนักจิตวิทยามีความเชื่อในทฤษฎีแรงจูงใจโดยแบ่งเป็น 5 ทฤษฎี (ปราณี รามสูต, 2528)

1. ทฤษฎีแรงจูงใจที่เนื่องมาจากความต้องการ (The Need Drive Incentive Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจเกิดจากความต้องการของร่างกาย ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจ และแรงจูงใจจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายหรือเครื่องล่อใจ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลเกิดความสุขสบาย แรงจูงใจหมดไป ตัวอย่างเจ้าของความคิดนี้ก็คือ อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)

2. ทฤษฎีแรงจูงใจที่เนื่องมาจากสิ่งเร้า (Cue-Stimulus Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่า แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นบุคคลให้กระทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมใด ๆ นั่นก็คือทฤษฎีนี้เชื่อว่าสิ่งเร้าเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ตัวอย่างเจ้าของแนวคิดตามทฤษฎีนี้ ก็คือนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญกับสิ่งเร้าแล้ว ก็ยังเน้นความสำคัญของการใช้ตัวเสริมหลังหรือตัวเสริมแรงด้วย ว่าทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีความคงทนถาวรขึ้น

3. ทฤษฎีแรงจูงใจที่เนื่องมาจากสภาพอารมณ์ (Affective Arousal Theory) เป็นทฤษฎีที่อธิบายแรงจูงใจในการเกิดพฤติกรรมว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความพอใจและความสุขใจ และพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความคับข้องใจ เกิดความรำคาญใจ และเป็นทุกข์ ดังนั้นตามความเห็นของทฤษฎีนี้ อารมณ์เป็นตัว

ควบคุมพฤติกรรม ตัวอย่างนักจิตวิทยาที่เชื่อในเรื่องนี้ ได้แก่ วอลส์เตอร์ บี แคนนอน (Walter B. Cannon) และ แอล เฟสทิงเกอร์ (L. Festinger)

4. ทฤษฎีแรงจูงใจที่เนื่องมาจากการประเมินผลพฤติกรรม (Cognitive Theory) แนวคิดของทฤษฎีนี้ ก็คือ พฤติกรรมที่ถูกจูงใจให้กระทำในปัจจุบัน หรือตั้งใจว่าจะทำในอนาคต ขึ้นอยู่กับผลของพฤติกรรมที่เคยทำมาแล้ว ทฤษฎีนี้เน้นในสิ่งที่มองไม่เห็นหรือสังเกตเห็นได้น้อย เช่น ความคิดระดับความทะเยอทะยาน ความสำเร็จ ซึ่งเป้าหมายของคนขึ้นอยู่กับระดับความหวังหรือความทะเยอทะยาน ถ้าหากมีความทะเยอทะยานสูงก็ตั้งเป้าหมายไว้สูง และเมื่อบรรลุเป้าหมายได้ ก็พอใจที่ได้รับความสำเร็จนั้น ระดับความทะเยอทะยานของคนในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ขึ้นอยู่กับ การรับรู้และเข้าใจงานที่ทำ ความสามารถที่จะทำงาน ความสำเร็จหรือล้มเหลวที่อาจจะได้รับ ถ้าเคยทำงานใดสำเร็จมาก่อน แล้วมาทำงานที่คล้ายกันที่หลัง จะทำให้ระดับความทะเยอทะยานในงานครั้งหลังสูงขึ้น แต่ในทางตรงข้ามถ้าเคยทำพลาดมาก่อน ระดับความทะเยอทะยานต่องานครั้งหลังจะต่ำลง อย่างไรก็ตามอาจมีข้อแม้ว่า คนที่เคยล้มเหลวอาจตั้งความหวังสูงขึ้นไปอีกแล้วพยายามมุ่งมั่นจะประสบความสำเร็จก็เป็นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของแต่ละคน หากคนใดมีความล้มเหลวผิดหวัง เป็นแต่บทเรียนก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในการกระทำครั้งต่อไปได้ แต่ถ้าหากถือเอาความล้มเหลวผิดหวัง เป็นความเจ็บปวดทรมานใจ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จและมีความทะเยอทะยานต่ำลงไปอีก ฉะนั้นถ้าจะพิจารณาตามความเชื่อของทฤษฎีนี้ จะพบว่าถ้าต้องการจะดูความสำเร็จของคน หนึ่งดูจากระดับความทะเยอทะยาน ความคาดหวัง และการวางแผนการทำงาน ตลอดจนการยอมรับการกระทำว่ามีเพียงใด

5. ทฤษฎีแรงจูงใจไร้สำนึก (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดของกลุ่มจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ ซึ่งมีซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้ริเริ่มโดยเขามีความเห็นว่า เพศ (Sex) และความก้าวร้าว (Aggression) เป็นแรงขับให้เกิดพฤติกรรม คือ เพศเป็นแรงผลักดันขั้นพื้นฐานของพฤติกรรมทุกอย่าง ส่วนความก้าวร้าว นั้น มักเกิดภายหลังแรงผลักดันทางเพศ โดยแรงผลักดันทางเพศทำให้เกิดพฤติกรรม บางครั้งเกิดพฤติกรรมที่ได้รับผลไม่เป็นที่พึงพอใจ ทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งความคับข้องใจทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวตามมา

สมบัติ กาญจนกิจ (2534) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาและการกีฬา ประกอบด้วย 8 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีแรงจูงใจสิ่งตอบแทนภายนอก (Extrinsic Reward)

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ "ลำดับความต้องการ" (Hierarchy of Needs)
3. ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย (Two-Factor Motivation Theory)
4. ทฤษฎี X และทฤษฎี Y (Theory X-Theory Y)
5. ทฤษฎีแรงจูงใจ การคาดหวัง (Expectancy Motivation)
6. ทฤษฎีแรงจูงใจสู่ความสำเร็จ (Achievement Motivation Theory)
7. ทฤษฎีแรงจูงใจด้วยเหตุตามสถานการณ์ (Attribution Causes Motivation)
8. ทฤษฎีแรงจูงใจการควบคุมสภาพการณ์ (Locus of Control : Motivation Theory)

1. ทฤษฎีแรงจูงใจภายนอกสิ่งตอบแทน (Extinsic Reward)

แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญได้แก่ สิ่งตอบแทน สินจ้างรางวัล และความปลอดภัย เป็นต้น รางวัลภายนอก เกิดขึ้นจากองค์กรหรือบุคคลอื่น เพื่อสนองความต้องการภายนอกของตัวบุคคล ความต้องการภายนอกเป็นแรงขับสองชนิด ชนิดที่หนึ่ง เป็นแรงขับขั้นต้น (Primary drives) และแรงขับขั้นที่สอง (Acquired drives) แรงขับขั้นต้นเป็นแรงขับทางร่างกาย ความหิว และความกระหาย เป็นต้น แรงขับระดับนี้เกี่ยวข้องกับความคิดปกติของร่างกาย และเมื่อมีอะไรก็ตามที่จะมาลดแรงขับพวกนี้ ก็เรียกว่า รางวัล (Reward) ในขณะที่เดียวกันอะไรก็ตามที่จะทำการควบคุมไปลดแรงขับขั้นต้น ถือว่าเป็นแรงขับขั้นที่สอง (Acquired drives) ได้ เช่น เงินใช้ซื้ออาหารหรือเครื่องดื่ม ดังนั้น เงินจึงสัมพันธ์กับการลดแรงขับขั้นต้น

เทเลอร์ และลูธาน (Taylor and Luthan อ้างถึงในสมบัติ กาญจนกิจ, 2534) ได้อธิบายว่า การที่จะให้ผลิตเพิ่มขึ้นจะต้องดูที่การทำงานของคนงานที่มีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ รอดยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. คนงานหรือผู้ร่วมงานทำงานได้โดยมีแรงจูงใจก็คือ เงิน และความต้องการด้านปลอดภัย ตลอดจนสภาพแวดล้อมในโรงงานดี
 2. การจัดผลตอบแทน หรือรางวัลเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน
 3. การสร้างขวัญกำลังใจจะช่วยให้คนงานหรือผู้ร่วมงานเพิ่มผลผลิตมากขึ้น
- กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจที่ได้มีการศึกษาในระยะนี้ขึ้นอยู่กับ แรงจูงใจภายนอก ได้แก่ สิ่งตอบแทนเงิน สินจ้างรางวัล และความปลอดภัยในโรงงาน

2. ทฤษฎีแรงจูงใจลำดับความต้องการ (Maslow's Need Hierarchy)

อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534) เป็นนักจิตวิทยาได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจของมนุษย์ โดยมีแนวคิดที่ว่าความต้องการของมนุษย์มีเป็นขั้นตอน และความต้องการของมนุษย์มีสมมุติฐาน 4 ประการ คือ

1. เมื่อคนเราได้รับการตอบสนองความต้องการหรือเกิดความพึงพอใจแล้ว ความต้องการนั้นจะไม่เป็นแรงจูงใจหรือตัวกระตุ้นอีกต่อไป
2. ความต้องการของคนเรามีมากสลับซับซ้อนทำให้มีผลต่อการแสดงออก พฤติกรรมของบุคคล
3. ความต้องการในระดับสูงจะไม่เกิดขึ้น ถ้าหากความต้องการในระดับที่ต่ำกว่า ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
4. กรรมวิธีต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนจะมีในความต้องการที่สูงกว่าและจะได้รับการตอบสนองมากกว่าความต้องการในระดับต่ำกว่า

ทฤษฎีแรงจูงใจลำดับความต้องการ แบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ โดยเรียงจากความต้องการพื้นฐาน จนถึงความต้องการขั้นสูงสุด ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนพื้นฐานหรือขั้นตอนของความต้องการทางกาย

(Physiological & Biological Needs)

ความต้องการพื้นฐานของบุคคลแต่ละคน ได้แก่ อาหาร ยา เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่ของเวลาของบุคคลแต่ละคนจะถูกใช้ไปเพื่อความต้องการเหล่านี้ จนกระทั่งพวกเขาพอใจเขาจึงจะแสวงหาความต้องการในระดับต่อไป เช่น ถ้าเขายังมีความหิวอยู่ เขาก็จะยังไม่สนใจความต้องการอื่น แต่ถ้าเมื่อใดความหิวได้รับการตอบสนองหรือทำให้ได้รับความต้องการอย่างอื่นตามมา

2. ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security & safety Needs)

ความต้องการทางด้านนี้รวมถึงความปลอดภัย ความมั่นคง และการปราศจากความเจ็บปวดช้ำเจ็บช้ำช้ำ หรือความเจ็บไข้ได้ป่วย เมื่อความต้องการนี้ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือได้รับความพึงใจพวกเขาจะถูกจ้างคนงานจะวิตกกังวลหมกมุ่นอยู่กับความต้องการเหล่านี้ อยู่ เมื่อเป็นเช่นนั้นงานใด ๆ ก็ตามที่สนับสนุนส่งเสริม ความมั่นคงปลอดภัยและปกป้องคุ้มครองในระยะยาวจะ

ได้รับยกย่อง หรือพิจารณาว่ามีคุณค่า ถ้าความต้องการนี้เป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดสำหรับลูกจ้าง
คนงาน

3. ความต้องการทางด้านความรัก (Sense of Belonging & Love Needs)

ความต้องการทางด้านนี้รวมเอามิตรภาพ ความรัก และการเป็นเจ้าของไว้ด้วย เมื่อความต้องการทางกายและความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัยได้รับการตอบสนอง ความต้องการทางด้านความรักจะเกิดขึ้นตามมาและจะทำหน้าที่กระตุ้นจูงใจบุคคล ถ้าความต้องการ
อันนี้ไม่ได้รับการตอบสนองอาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพทางด้านจิตใจของลูกจ้างคนงาน

4. ความต้องการการยอมรับ ยกย่อง และนับถือ (Esteem Recognition &

Respect Needs)

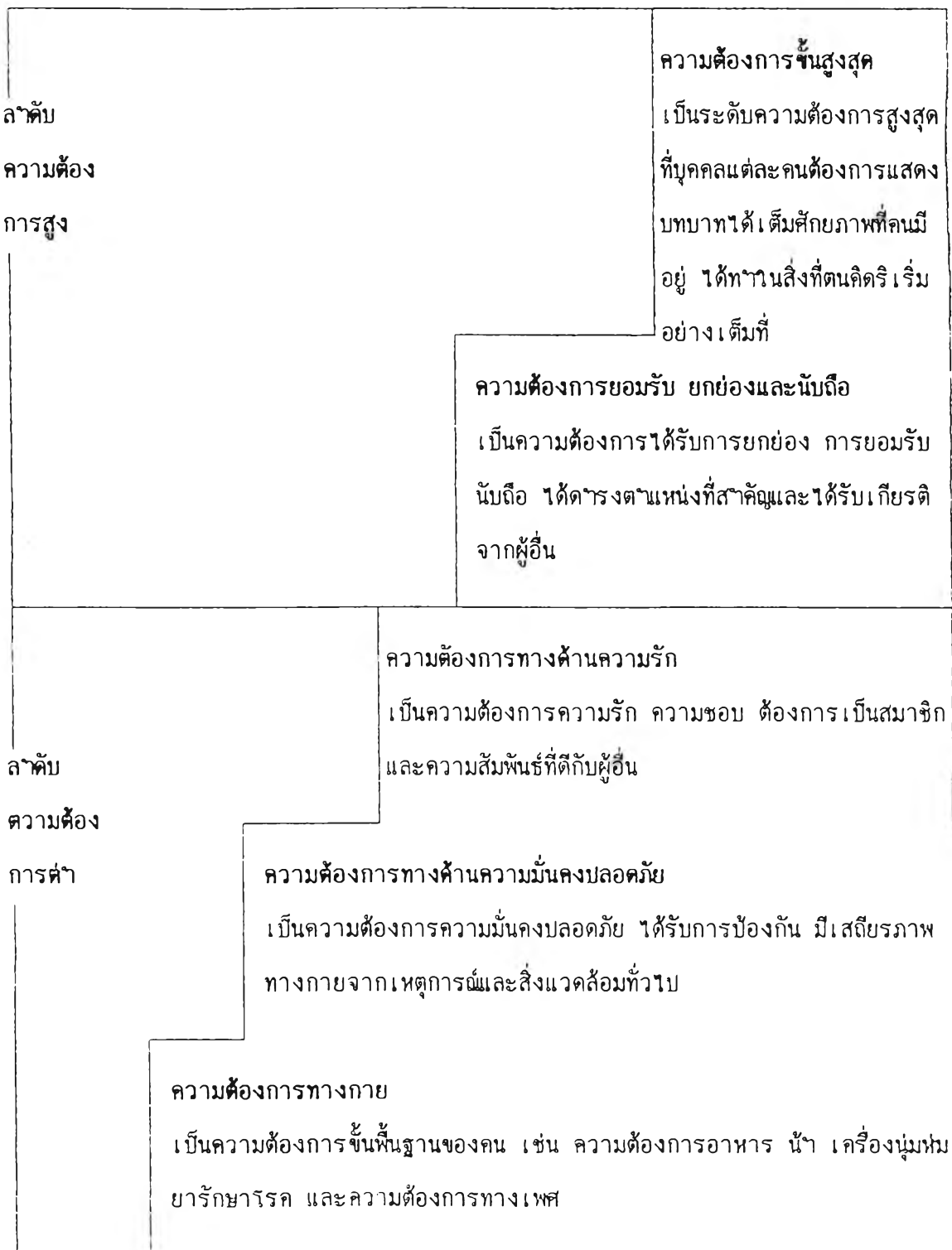
ความต้องการอันนี้จะรวมเอาทั้งความรู้สึกส่วนตัวในความสำเร็จและการตระหนัก
หรือการได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ในความต้องการอันนี้บุคคลต้องการให้บุคคลคนอื่น
ยอมรับในความสามารถ พวกเขาสนใจเกี่ยวกับความสำเร็จ ชื่อเสียง ความมีเกียรติ โอกาสที่
จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุน

ความต้องการในเรื่องความเป็นเลิศ ความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาความ
ต้องการในเรื่องทักษะหรือความชำนาญและความเป็นอิสระ เป็นความรู้สึกส่วนตัวหรือความรู้สึก
ภายในที่จะเป็นเครื่องชี้การมีชื่อเสียงของตนเอง ในเรื่องของความต้องการในเรื่องการยอมรับ
นับถือ ความมีเกียรติ การได้รับการยอมรับจากคนอื่นเป็นเครื่องชี้ภายนอกที่จะมีชื่อเสียงของคน
บุคคลใดได้ว่าสถานะภาพของบุคคลหนึ่งได้บรรลุความต้องการที่ประสบความสำเร็จในความ
ต้องการอันนี้ จะมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถพอเพียงและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
และในขณะเดียวกัน ถ้าความต้องการอันนี้ไม่สามารถบรรลุผล อาจนำไปสู่ความรู้สึกท้อแท้ใจ

5. ความต้องการความสำเร็จขั้นสูงสุด (Self Actualization Needs)

ความต้องการอันนี้เป็นความต้องการขั้นสุดยอดของมนุษย์ หลังจากได้รับการ
ตอบสนองความต้องการขั้นต่าง ๆ แล้ว บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่บรรลุความต้องการนี้จะรู้สึกยอมรับ
ตัวเองและคนอื่น จะพบความสามารถในการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้น จะรู้สึกว่าตนเองมีความไม่
ลาเอียงเพิ่มขึ้นและมีความปรารถนาในเรื่องความสันโดษ (A Desire for Privacy)

สรุปแสดงลำดับขั้นของความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์

(สมบัติ กาญจนกิจ, 2534)

3. ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย (Two-Factor Motivational)

เป็นของ เฮอรัชเบิร์ก (Herzberg) ได้ศึกษางานวิจัยและสรุปแรงจูงใจออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยสุขภาพ (Maintenance, Hygiene Factor) คือ ปัจจัยที่เอาออกหรือลดลง จะเกิดความไม่พอใจ มีอยู่ 10 ประการ

1. นโยบายและการบริหารงานของบริษัท (Company Procedures)
2. เทคนิคการนี้เทศ (Quality of Technical Supervisor)
3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Quality of Interpersonal Relation with Supervisor)
4. ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (Quality of Interpersonal Relation Among Peers)
5. ความสัมพันธ์กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา (Quality of Interpersonal with Subordinates)

6. เงินเดือน (Salary)
7. งานที่มั่นคง (Job Security)
8. สภาพการทำงาน (Working Conditions)
9. สถานภาพ (Status)

2. ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivational Factors) คือ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอยู่ 6 ประการ

1. ความสำเร็จ (Achievement)
2. การยอมรับนับถือ (Recognition)
3. ความก้าวหน้า (Advancement)
4. ลักษณะของงาน (The Work Itself)
5. โอกาสที่จะเจริญงอกงาม (The Possibility of Growth)
6. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

ตามแนวคิดของเฮอริสเบอร์ก พอจะสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลถึงความพอใจในการทำงานกับองค์ประกอบที่ส่งผลถึงความไม่พอใจในการทำงานเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากสิ่งสองพวกซึ่งแยกจากกัน ไม่เหมือนกัน

4. ทฤษฎี X และทฤษฎี Y (Theory X-Theory Y)

แมคเกรเกอร์ (McGregor อ้างถึงใน เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ, 2529) ได้สรุปเอาไว้ว่า ทิศนะหรือแนวคิดของผู้บริหารในด้านธรรมชาติของมนุษย์ยึดอยู่บนข้อสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับคนอยู่ 2 กลุ่ม และผู้บริหารมีความโน้มเอียงที่จะกำหนดพฤติกรรมของเขาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามข้อสมมติฐานที่เขาคิดว่าหรือมีอยู่ สมมติฐานของกลุ่มแรกมีลักษณะที่เป็นทางลบ ซึ่ง แมคเกรเกอร์ กำหนดไว้ว่าเป็นทฤษฎี X และข้อสมมติฐานของกลุ่มที่สองมีลักษณะไปในทางบวกซึ่งเขากำหนดเป็นทฤษฎี Y

ภายในทฤษฎี X ข้อสมมติฐาน 4 ประการ ที่นักบริหารกำหนดหรือยึดถือกัน คือ

1. ภายในจิตใจของคนงานทั่ว ๆ ไปแล้ว จะไม่ชอบทำงาน และหากเมื่อมีโรคราสและเป็นไปได้จะหลบหรือหลีกเลี่ยงงาน
 2. เนื่องจากคนงานไม่ชอบทำงาน ดังนั้น ต้องบังคับ ควบคุม หรือต้องขู่ว่าจะลงโทษเพื่อที่จะให้ทำงานตามเป้าหมายที่ต้องการ
 3. คนงานจะไม่ยอมรับผิดชอบ หรืออยากจะลดความรับผิดชอบ และจะแสวงหาข้อแนะนำที่จะเป็นแบบทางการจากคนอื่นเมื่อโอกาสอำนวยให้
 4. คนงานส่วนมากจะให้ความสำคัญทางด้านความมั่นคง ความปลอดภัย มากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงาน และจะแสดงออกถึงความทะเยอทะยานน้อยมาก
- ในทางตรงกันข้ามกับแนวคิดทางด้านลบ เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์เหล่านี้ แมคเกรเกอร์ได้เขียนสมมติฐานซึ่งเราเรียกว่า เป็นทฤษฎี Y ไว้อีก 4 ข้อดังนี้
1. คนงานสามารถที่จะมองการทำงานว่าเป็นของธรรมดา เช่น เดียวกับการที่ต้องพักผ่อนและต้องเล่น
 2. คนงานทุกคนจะดำเนินงานด้วยตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ ถ้าหากเขาให้ค้ำประกันหรือยึดมั่นต่อวัตถุประสงค์ของการทำงาน
 3. คนเราโดยปกติสามารถที่จะเรียนรู้ในการยอมรับหรือจะแสวงหาความรับผิดชอบ

4. การมีความคิดสร้างสรรค์ นั่นก็คือมีความสามารถที่จะทำการตัดสินใจที่ดี จะมีอยู่ได้ในคนทุกคน และไม่จำเป็นว่ามีเพียงในกลุ่มผู้ที่ทำหน้าที่ทางด้านการบริหารเท่านั้น

หากท่านยอมรับการวิเคราะห์ของ แมคเกรเกอร์ คำถามก็คือ อะไรคือ สิ่งจูงใจที่สามารถจะนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในแง่ของการจูงใจคนงาน คำตอบที่แสดงออกได้ดีที่สุดก็คือ การตอบอยู่ในแนวกรอบความคิดของ มาสโลว์ (Maslow) ที่ว่าทฤษฎี X สรุปไว้ว่า ความต้องการในอันดับต่ำของ มาสโลว์ มีอิทธิพลต่อการจูงใจ

5. ทฤษฎีแรงจูงใจการคาดหวัง (Expectancy Motivation)

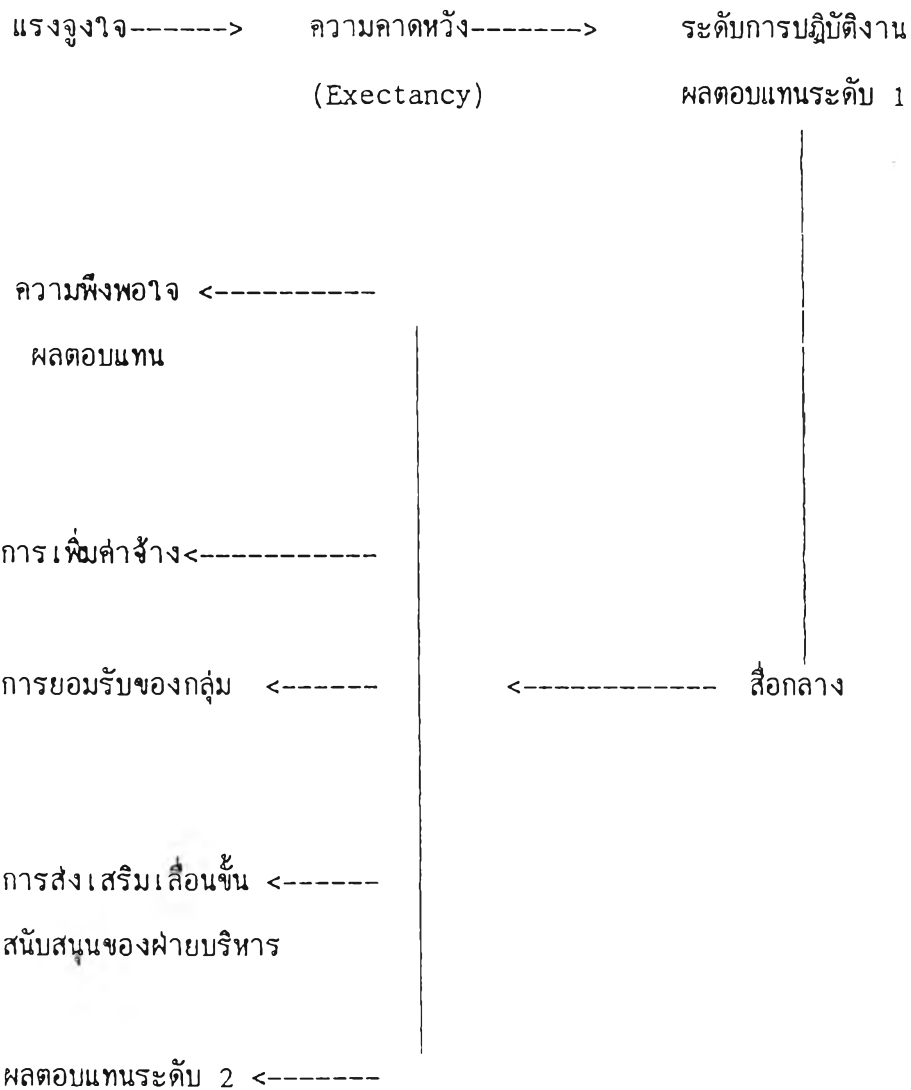
วรูม (Vroom อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดของทฤษฎีนี้ว่า ความพึงพอใจไม่ซับซ้อนก่อให้เกิดการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่มีตัวเชื่อมโยง เช่น รางวัล ผลตอบแทน ได้มาจากการปฏิบัติงานแล้วเกิดความพึงพอใจ และวรูม (Vroom) ได้กล่าวว่า บกติบุคคลจะพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่ เพื่อขึ้นไปสู่ค่าตอบแทนหรือรางวัลที่ต้องการมากที่สุดองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ การคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวเลือกหรือความคาดหวังกับคุณค่าหรือความพึงพอใจ

การคาดหวัง หมายถึง การคาดหวังถึงโอกาสที่บุคคลนั้นจะได้รับผลตอบแทนตามที่เขาหวังไว้

ความพึงพอใจหรือความชอบตามความคาดหวัง หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในเรื่องผลค่าตอบแทนหรือรางวัล (Reward) เป็นการสิ้นสุดของกระบวนการพฤติกรรมของบุคคล

$$\begin{array}{l} \text{สรุป} \quad \text{แรงจูงใจ} \quad = \quad \text{การคาดหวัง} \quad \times \quad \text{ความชอบพอใจ} \\ \text{(Motivation)} \quad \quad \quad \text{(Expectancy)} \quad \quad \quad \text{(Valences)} \end{array}$$

รูปภาพแสดงทฤษฎีแรงจูงใจกับการคาดหวัง (Expectancy Model of Motivation)

วรูม (Vroom, ช้างถึงในสมบัติ กาญจนกิจ, 2534)

6. ทฤษฎีแรงจูงใจสู่ความสำเร็จ (Achievement Motivation Theory)

แมคเคลแลนด์ (McClelland อ้างถึงใน ทศพร ประเสริฐสุข, 2524)

ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive) ซึ่งก็คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และจะมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพองของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้นักแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม ทำให้นักแสดงแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามจะควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แมคเคลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจด้านอื่น ๆ เพราะเขาเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุด สำหรับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความพยายามบากบั่นกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าที่จะทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

2. จะเลือกทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายจึงไม่ยากหรือง่ายต่อความสำเร็จมากจนเกินไป

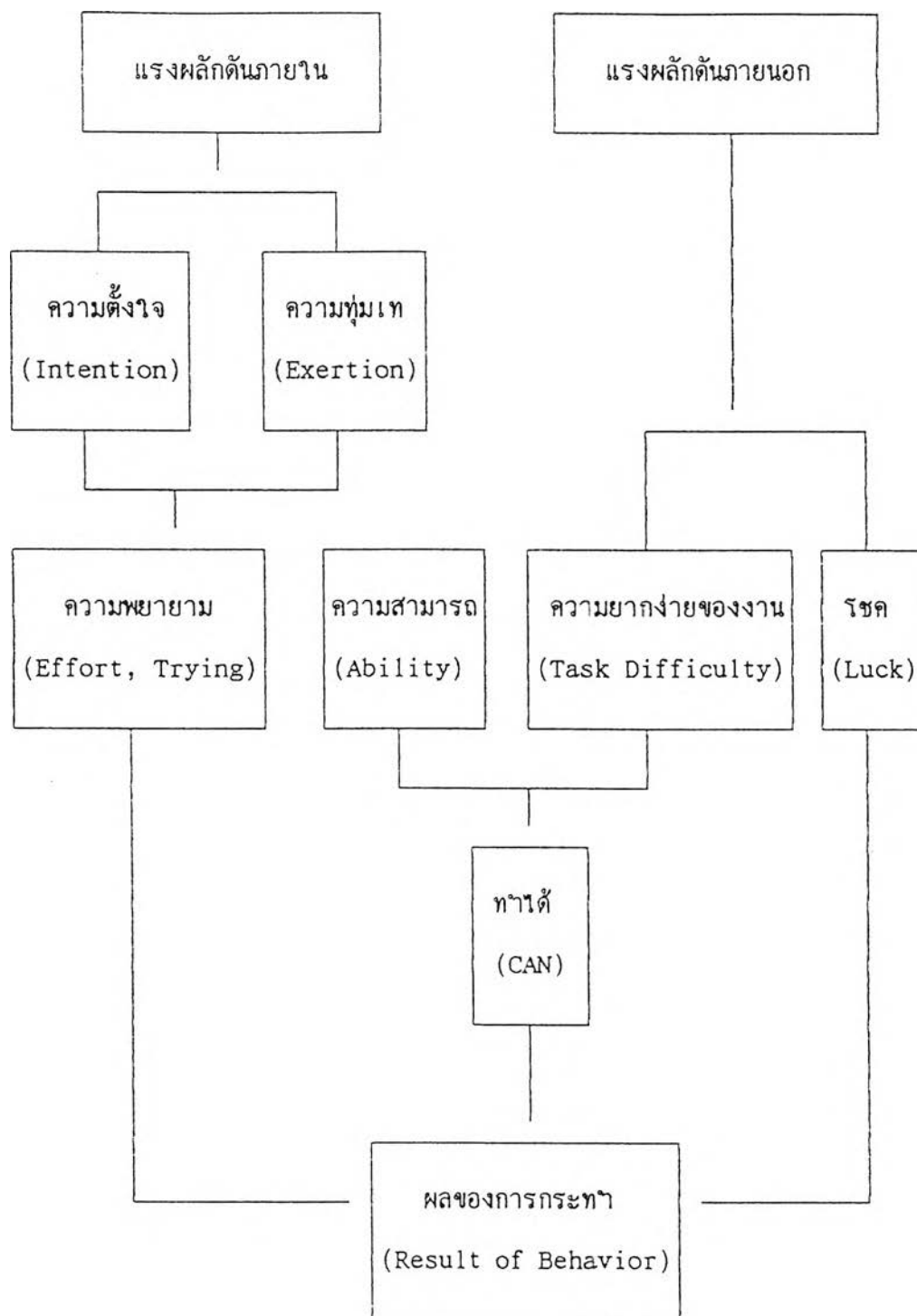
3. เป็นผู้ที่มีความคิดว่างานทุกอย่างจะสำเร็จ ก็ด้วยความตั้งใจจริงของตนเองเท่านั้นไม่ใช่เพราะโอกาสอันวยให้

4. การกระทำกิจกรรมใด ๆ นั้น มุ่งหวังเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่รางวัลหรือชื่อเสียง

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น จะเป็นผู้ที่ทำงานด้วยความมานะ อุตุน เพื่อเอาชนะความล้มเหลว พยายามที่จะไปถึงจุดหมายปลายทาง การทำงานมีเป้าหมายและแบบแผนที่แน่นอน มีการตั้งระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จของงานไว้ค่อนข้างสูง พยายามเพิ่มความสามารถของตนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้สูงขึ้นเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้บรรลุมาตรฐานอันดีเลิศ โดยไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว

7. ทฤษฎีแรงจูงใจด้วยเหตุผลตามสถานการณ์ (Attribution Causes Motivation)

ไฮเดอร์ (Heider อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534) ได้สร้างทฤษฎีแรงจูงใจด้วยเหตุผล โดยอธิบายว่าการที่บุคคลพยายามที่จะทำงาน หรือสร้างความเข้าใจในเหตุการณ์ชีวิตประจำวัน ก็ต้องพยายามหาเหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์หรือสภาพนั้น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจและมั่นคงแก่ชีวิต ไฮเดอร์เสนอปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางกาย และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อแรงจูงใจด้วยเหตุผล ปัจจัยทางกาย ได้แก่ ความสามารถ และความเพียรพยายาม ความพยายามเกิดจากความตั้งใจและแรงผลักดันที่บุคคลพยายามจะทำงานต่าง ๆ ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความยากง่ายของงานและการมีโอกาสมหาและโรคดีสภาพแวดล้อมรอบด้าน ที่มีส่วนจูงใจให้คนประสบความสำเร็จหรือไม่ เช่น ดิน ฟ้า อากาศ วัฒนธรรม กฎหมาย สังคม ค่านิยม เป็นต้น ไฮเดอร์ ได้อธิบายดังแผนภูมิ

ไฮเดอร์ (Heider อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534)

8. ทฤษฎีแรงจูงใจการควบคุมสภาพการณ์ (Locus of Control :
Motivation Theory)

ไวเนอร์ (Weiner อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534) ได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจด้วยเหตุผลตามสถานการณ์ของไฮเดอร์ ได้้นำ 4 ปัจจัยที่สำคัญ คือ ความสามารถ ความพยายาม ความยากง่ายของงาน และโชค ว่าจะต้องเกิดจากตัวแปรที่ควบคุมได้คือ ความมั่นคง ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรคงที่ และตัวแปรไม่คงที่ ในขณะที่เดียวกันได้กำหนดตัวแปรในการควบคุมสภาพว่าแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ การควบคุมภายใน และการควบคุมภายนอก ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ นี้จะเป็นตัวอธิบายความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสภาพการแข่งขัน ดังการอธิบายดังรูป

การควบคุมสภาพการณ์

ภายใน (Internal)		ภายนอก (External)
ตัวคงที่ (Stable)	ความสามารถ (Ability)	ความยากง่ายของงาน (Task Difficulty)
ความมั่นคง (Stability)		
ตัวไม่คงที่ (Unstable)	ความพยายาม (Effort)	โชค (Luck)

ไวเนอร์ (Weiner อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2534)

ทฤษฎีทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ในทางพุทธศาสนา ได้มีการศึกษาในหลักธรรมต่าง ๆ ซึ่งกรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2520) ได้สรุปเรื่อง แรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ ความอยาก เรียกว่า ตัณหา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. กามตัณหา ความอยากในสิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ ในรูปรส กลิ่น เสียง และการสัมผัส
2. ภวตัณหา ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่ เช่นเป็นเศรษฐี เป็นดาราภาพยนตร์เป็นบัณฑิต ฯลฯ
3. วิภวตัณหา ความอยากไม่เป็นนั่นเป็นนี่ อยากพ้นไปจากภาวะที่ไม่ปรารถนา ตัณหาทั้ง 3 จำพวกนี้ ทำให้เกิดอุปทาน คือ ความยึดมั่นถือมั่น และทำให้เกิดเจตจำนงในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น อยากเป็นเศรษฐีก็ทำให้ยึดมั่นในความคิดเกี่ยวกับความสุขสบายของเศรษฐี ยึดมั่นที่จะทำให้นรารวยจึงมีพฤติกรรมขยันขันแข็ง ทำมาหากินหรือโกงกินเพื่อให้เป็นเศรษฐี เป็นต้น

นอกจากนี้ในทางพระพุทธศาสนายังได้กล่าวถึงเนื้อหาความต้องการของมนุษย์โดยแบ่งย่อย ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการเบื้องต้น ก็คือปัจจัย 4 อันเป็นสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย
 2. ความต้องการทั่วไป ได้แก่ โลกธรรมทั้ง 4 คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ และบารมี
- ความสำเร็จในการทำงานจัดอยู่ในประเภทความต้องการทั่วไป ซึ่งได้มีกล่าวไว้ในอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจในงาน) วิริยะ (มีความพากเพียรในงาน) จิตตะ (เอาใจใส่จดจ่อในงาน) วิมังสา (หาทางปฏิบัติงานนั้นให้ได้ผลดีที่สุด) จะเห็นได้ว่าคนเราเมื่อมีฉันทะ มีความพอใจในงานย่อมเกิดแรงจูงใจขึ้นในตัวเราเองอันเป็นแรงจูงใจถาวร เพราะงานต้องอยู่กับเราชั่วชีวิต เมื่อเผชิญกับอุปสรรค หากเรามีอิทธิบาท 4 นี้ เราก็จะประสบความสำเร็จซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา

ในทางพระพุทธศาสนาตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์นอกจากต้องการมีสุขภาพดีแล้ว ยังต้องการความสำเร็จในการทำงาน ความสำเร็จในสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่น และความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ความสำเร็จเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่มนุษย์จะกระทำได้เมื่อมี

ความตั้งใจจริง อุทิศพลังงานและพลังใจเพื่อจุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจ
ภายในสัมฤทธิ์

ทฤษฎีแรงจูงใจด้านชีววิทยาและสังคมวิทยา

แหล่งที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมจูงใจของคนนั้นเกิดจากภายในหรือภายนอก

(Intrinsic and Extrinsic) นั่นคือพฤติกรรมจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าที่อยู่ภายใน
ทั้งด้านชีววิทยาและสังคมวิทยาหรือเกิดจากการกระทำของปัจจัยภายนอก มี 3 ทฤษฎีด้วยกันคือ

1. ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinct Theory) เป็นทฤษฎีดั้งเดิม ก่อนศตวรรษที่ 18
นักจิตวิทยามีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้มีความคิดมีเหตุผลสามารถควบคุมตนเองได้ ความเชื่อนี้
สืบเนื่องมาจากศาสนาและศีลธรรม นอกจากนี้ พวกที่เชื่อว่า ความพอใจเป็นความสุข
(Hedonistic) มีความเชื่อว่า คนเรานั้นเป็นผู้แสวงหาความสุขและพยายามหลีกเลี่ยงความ
ทุกข์ คนเราแตกต่างจากสัตว์ เพราะสัตว์นั้นถูกกำหนดโดยสัญชาตญาณแต่คนเรามีความคิดและ
ควบคุมตนเองได้จากแนวความคิดของดาร์วิน (Darwin) เรื่องทฤษฎีวิวัฒนาการ (Origin
of Species) ได้สร้างแนวความคิดที่ว่า คนและสัตว์ไม่ได้แตกต่างกันทางสัญชาตญาณของความ
ต้องการ และสัญชาตญาณทำให้เกิดการจูงใจให้กระทำสิ่งต่าง ๆ ผู้เสนอแนวความคิด ทฤษฎี
สัญชาตญาณคือแมคดูกัล (McDougall) เขาอธิบายถึงพฤติกรรมจูงใจของมนุษย์ในด้าน
สัญชาตญาณว่า เป็นการเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแรงผลักดันจากความต้องการ เพื่อความอยู่รอด
ของตนเองและเผ่าพันธุ์ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศเพื่อมีชีวิต พฤติกรรมก้าวร้าวเกิด
จากการป้องกันตนเองเพื่อความอยู่รอด แมคดูกัลเรียกสิ่งนี้ว่านิสัยชอบ (Propensities)
ให้แตกต่างจากคำว่าสัญชาตญาณ หมายถึงแนวโน้มของการกระทำ ที่คล้ายคลึงกันของเผ่าพันธุ์
ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล เพื่อจะให้เกิดการรับรู้ในใจกับสถานการณ์นำไปสู่ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ
เมื่อได้กระทำ เช่น ความรักของแม่ที่มีต่อลูกซึ่งคล้ายคลึงกัน ทฤษฎีนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาก
จากนักจิตวิทยาในสมัยต่อมา เช่น เบิร์ท (Beart) เวอร์นอน (Vernon) ทั้งนี้เพราะสัญชาตญาณ
ไม่สามารถที่จะอธิบายพฤติกรรมได้รวมทั้งไม่สามารถจะอธิบายพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ได้
จะอธิบายได้บางพฤติกรรมที่เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น การกระพริบตาหรือหลับเมื่อ
เห็นสิ่งของจะมากกระทบถูกตัวเรา ทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) มีกล่าวถึง
สัญชาตญาณของแรงขับเนื่องจากความก้าวร้าวและความต้องการทางเพศ สัญชาตญาณตาม

แนวความคิดของ فروید ได้เน้นสัญชาตญาณของการมีชีวิตและความตาย สัญชาตญาณของการมีชีวิต รวมทั้งแรงขับทางเพศ ซึ่งเรียกว่า Libido Instinct นั้นเพื่อที่จะสืบเผ่าพันธุ์ และเพื่อการมีชีวิตอยู่รอดในสังคม จึงรวมไปถึงแรงขับทางด้านความหิวและความกระหายส่วนสัญชาตญาณในด้านความตาย คือความก้าวร้าว เนื่องจากเป็นสัญชาตญาณของการทำลายล้าง เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ของธรรมชาติจากสัญชาตญาณทั้งสองด้านนี้คือส่วนของการมีชีวิตและความตายนั่น ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในการแสดงออก จนเกิดกลไกการป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) เพื่อจะได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และเก็บกดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาไว้ในจิตใต้สำนึก (Subconscious)

2. ทฤษฎีแรงขับและความต้องการจำเป็น (Drive and Need Theories)

ความเชื่อของทฤษฎีได้เน้นถึงความต้องการด้านแรงขับทางร่างกายทำให้เกิดแรงจูงใจ แคนนอน (Cannon) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความสมดุลย์ของร่างกาย (Homeostasis) อธิบายถึงกระบวนการของร่างกายที่พยายามจะรักษาความสมดุลย์ในด้านปฏิกิริยาทางเคมีของร่างกาย เช่นความต้องการอาหาร น้ำ ออกซิเจน อุณหภูมิที่เหมาะสม เพื่อให้ร่างกายมีชีวิต ฮัลล์ (Hull) ได้อธิบายเพิ่มเติม จากความต้องการทางกายภาพ ซึ่งคล้ายคลึงกับความสมดุลย์ทางร่างกาย แรงขับนี้เรียกว่าความต้องการเบื้องต้นและความต้องการขั้นที่สอง (Primary and Secondary Need) ความต้องการขั้นต้นเพื่อความมีชีวิตรอด เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ความต้องการขั้นที่สองเป็นผลพลอยได้จากความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองจากขั้นเบื้องต้น เช่น ความกลัว ความต้องการเงินทอง เป็นต้น (นพมาศ, 2534)

ในขณะที่เดียวกัน ฮัลล์ (Hull, 1943) ยังได้อธิบายถึงทฤษฎีลดแรงขับดังต่อไปนี้

สิ่งเร้าก่อนเกิดพฤติกรรม--> ความต้องการ--> แรงขับ-->การตอบสนอง-->การลดความต้องการ
(Antecedent Stimulus)-->(Needs)-->(Drive)-->(Response or-->(Need Reduction)
Behavior)

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจนี้ มาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการทางกายภาพ คนเรายังจะต้องสนองความต้องการทางร่างกายซึ่งเป็นความต้องการเบื้องต้น ซึ่งได้แก่

2.1 ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ ความ

ต้องการพักผ่อน การขับถ่ายของเสีย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

- 2.2 ความต้องการความปลอดภัย
- 2.3 ความต้องการความรักและการยอมรับ
- 2.4 ความต้องการการยกย่องจากผู้อื่น
- 2.5 ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต

เราพยายามที่จะไปสู่จุดหมายที่เราได้วางไว้ ผู้จะประสบความสำเร็จในชีวิต

จะมีลักษณะดังนี้คือ

- 2.5.1 สามารถรับรู้ความเป็นจริง
- 2.5.2 มีความคิดเหมาะสมกับเวลา
- 2.5.3 ยอมรับตนเอง ผู้อื่นและสังคม
- 2.5.4 ความเป็นอิสระในด้านความคิด
- 2.5.5 มีความสนใจพื้นฐานของปรัชญาและจริยธรรม

น้อมฤดี จงพฤษะ (2519) สรุปการจัดประเภทแรงจูงใจที่เออร์เนสต์ อาร์ ฮิลการ์ด (Ernest R. Hilgard) ได้จัดไว้ ซึ่งมี 3 ประเภท คือ

ก. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอดหรือแรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิพอเหมาะ ความต้องการในการขับถ่ายของเสีย ความต้องการพักผ่อน และความต้องการทำกิจกรรม เมื่อความต้องการเหล่านี้ถูกเร้าจะทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ขึ้น ซึ่งจะเรียกชื่อต่าง ๆ เช่น แรงขับความหิว (Hunger Drive) แรงขับความกระหาย (Thirsty Drive) และแรงขับความเจ็บปวด (Pain Drive) และอื่น ๆ แรงขับต่าง ๆ นั้น จำเป็นจะต้องได้รับการตอบสนอง แล้วอินทรีย์ก็จะเกิดความพอใจ ถ้าแรงขับมิได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดการเจ็บป่วย และถึงแก่ชีวิตได้ในที่สุด

ข. แรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของมนุษย์ในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก (Need for Affection) ความต้องการตำแหน่งในสังคม (Need for Social Status) ความต้องการทางเพศ (Sex Need) ความต้องการเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจผลักดันให้คนเรากระทำพฤติกรรมทางสังคม ที่อาจจะเป็นไปในรูปต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมอ่อนน้อมต่อมตน พฤติกรรม

รุกราน และพฤติกรรมแสดงอำนาจ

ค. แรงจูงใจในทางอวดตนหรือแรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการความสำเร็จ (Need for Successfulness) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความต้องการในการสร้างและประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดความรู้สึกลับถือตนเอง ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย และความรู้สึกลัวว่าตนไม่มีค่า หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ตนจะได้มีความรู้สึกลัวว่าตนมีความสามารถ ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจนั้น ก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่น่านิยมยกย่องของคนอื่นในสังคมด้วย

3. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories) สองทฤษฎีแรก ค่อนข้างเน้นมนุษย์ในฐานะที่อยู่ใต้อิทธิพลของธรรมชาติและแรงผลักดันจากความต้องการขั้นเบื้องต้น และความต้องการทางสังคม แต่ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ จะอธิบายแรงจูงใจจากความคิดของมนุษย์ว่ามีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย การรับ การตีความ การเลือก การเก็บและการใช้ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ มีผลต่อแรงจูงใจในปัจจุบันและอนาคต ทฤษฎีนี้จะอธิบายในด้านของกระบวนการของการรับข่าวสาร ตัวอย่างของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อการจูงใจในการตอบคำถามของนักเรียน เช่น เมื่อครูถามคำถาม คำตอบมีแตกต่างกัน นักเรียนแต่ละคนก็คิดต่างกันบางคนตอบได้ บางคนตอบไม่ได้ แล้วแต่ความรู้ความสามารถของนักเรียน สิ่งเหล่านี้เกิดจากประสบการณ์ของสภาพแวดล้อมที่นักเรียนได้รับ

รอตเตอร์ (Rotter, 1954) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของทฤษฎีนี้ไว้ 3 ส่วน คือ แรงกระตุ้นทางพฤติกรรม (Behavioral Potential) ความคาดหวัง (Expectancy) และการเสริมแรง (Reinforcement) แรงกระตุ้นทางพฤติกรรมที่แต่ละคนจะตอบสนองต่อสถานการณ์ขึ้นอยู่กับความคาดหวังถึงผลที่ได้รับ และคุณค่าของการเสริมแรง รางวัลหรือการลงโทษจึงมีความสำคัญและความหมายต่อบุคคล เช่น ถ้านักเรียนมีแรงกระตุ้นจากคำชมเชยของครู จากคะแนนสอบที่พึงพอใจ จากความรู้ความสามารถที่ได้รับ ก็จะทำให้เกิดความคาดหวังว่า ถ้าเขาตั้งใจเรียน ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้ เขาจะได้รับการตอบสนองที่เป็นแรงเสริมแรงในสิ่งที่เขาพึงพอใจ ประสบการณ์ ความคาดหวัง การเสริมแรงเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการจูงใจในการเรียนของนักเรียน หากสิ่งที่เขาได้รับตรงกันข้าม เช่น การถูกลงโทษ ครูดุ ผลการเรียนอ่อนก็จะทำให้เกิดความท้อแท้และไม่อยากเรียน

แนวความคิดอีกแนวหนึ่งของรอตเตอร์ เรียกว่า การควบคุมแบบโลคัส (Locus of Control) อธิบายว่า มนุษย์เติบโตขึ้นโดยมีความเชื่อว่า การกระทำของเขาเกิดจากการเสริมแรงจากสิ่งที่เขาเห็นว่ามันมีคุณค่ามากที่สุด สิ่งนี้เรียกว่า การควบคุมภายใน (Internal Control) เช่น ความหมาย ความตั้งใจของบุคคลที่จะทำงานที่ตนเองพึงพอใจหรือถนัด นักเรียนที่เก่งคำนวณจะสนใจวิชาที่มีคำนวณ ส่วนนักเรียนที่เก่งภาษาก็จะทำงานได้ดีในงานที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา การควบคุมภายนอก (External Control) เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการเสริมแรงที่อยู่เหนือการควบคุมของบุคคล ขึ้นอยู่กับจังหวะโอกาสและโชคของบุคคล ไม่ได้เกิดจากความสามารถของตนเองเท่านั้น

ประเภทของแรงจูงใจ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจ ไว้ดังนี้

1. ถ้าแบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ฯลฯ

1.2 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นทีหลังจากการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ฯลฯ

2. ถ้าแบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่สถานะของบุคคลมีความต้องการและอยากจะแสดงพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่าง ด้วยเหตุผล และความชอบของตัวเอง บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในนี้ จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความพอใจและยินดีในงานของตน แรงจูงใจประเภทนี้ จะเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เช่น ความต้องการทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนถาวร

2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจ

ที่สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ท้าวมองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป แรงจูงใจเหล่านี้ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การยกย่องชมเชย การแสดงความรัก การให้รู้ผลการเรียน การแข่งขัน เป็นต้น

ประเภทของแรงจูงใจทางสังคม

แรงจูงใจทางสังคมมีอยู่ 5 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) คือแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะพยายาม อดทน ทำงานมีแผน ตั้งระดับความหวังไว้สูงและพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีลักษณะของการทำงานที่ไม่มีเป้าหมาย หรือตั้งเป้าหมายง่าย ๆ เพราะกลัวความล้มเหลวในการทำงาน

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น เนื่องจากมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสิ่งคน สังคมจะสงบสุขและน่าอยู่ก็เมื่อบุคคลในสังคมมีความเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression Motive) เมื่อคนเรามีความไม่พอใจ ถูกขัดใจ ย่อมมีการแสดงออกถึงความรู้สึกนั้น อาจมีการก้าวร้าวด้วยวาจาเช่น ดุด่าหรือก้าวร้าวด้วยการกระทำ เช่น การทำลายข้าวของ ท้าร้ายร่างกาย ความก้าวร้าวเกิดจากความต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดของตน

4. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) ความต้องการอำนาจทำให้เกิดแรงจูงใจที่ต้องการจะมีอำนาจเหนือพฤติกรรมของบุคคลอื่น เพราะจะทำให้เขาพอใจ ถ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถที่จะเอาชนะและมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมได้

5. แรงจูงใจใฝ่พึ่ง (Dependency Motive) เป็นแรงจูงใจที่ต้องการความช่วยเหลือ การสนับสนุน คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการทำงาน

สำหรับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของตนเอง จึงได้มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

แอทคินสัน (Atkinson, 1964) ได้อธิบายว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่า การกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินผลจากตัวเอง หรือบุคคลอื่นโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจ เมื่อกระทำจนสำเร็จหรือไม่น่าพอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1953) ให้คำจำกัดความว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

เฮอรัแมน (Hermans, 1970) ได้อธิบายความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไว้ว่าเป็นความต้องการได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

เมอเรย์ (Murray, 1964) กล่าวถึง ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Need) ว่า เป็นความต้องการทางจิตของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรค ฝ่าฟันกระทำสิ่งที่ยาก ๆ ให้สำเร็จ เขาได้อธิบายไว้ว่า เป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีคุณลักษณะต่อไปนี้ คือ

1. มีความกล้า กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลว
2. มีความมุ่งมั่นพยายาม ชอบทำงานที่ทำทลายความคิดและความสามารถ
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รู้หน้าที่และภาระกิจของตนเอง
4. มีความรอบรู้ในการตัดสินใจและติดตามผลการตัดสินใจของตนเอง
5. มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำ
6. มีความสามารถที่จะเลือกงานที่จะประสบความสำเร็จได้มากและด้วยความสามารถที่มีอยู่

ซิงเกอร์ (Singer, 1990) ได้กล่าวในการประชุมวิทยาศาสตร์ การกีฬาในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ว่า แรงจูงใจเพื่อความเป็นเลิศ (Motivation for Peak Performance) ประกอบด้วยปัจจัย 8 ประการ

1. ความภูมิใจของบุคคล
2. ภาพพจน์ส่วนตัว
3. ความล้าชวย, ความพยายาม, การชดเชย
4. ระดับความทะเยอทะยาน
5. การสูญเสียความท้าทายและการค้นพบตนเอง
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ความรับผิดชอบ และรักในการแข่งขัน
8. ความอยากที่จะชนะ

นักจิตวิทยาการกีฬาที่เกี่ยวกับทางด้านแรงจูงใจในการกีฬา คือ ไวส์ และ ฮอร์น (Weiss and Horn, 1992) ได้กล่าวเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักกีฬา มีดังต่อไปนี้

แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก (Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations) พบว่า บุคคลส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและพลศึกษา เพื่อความสนุกสนาน ความสนใจ ความพอใจ และประสบการณ์ในความสามารถของแต่ละบุคคล สิ่งเหล่านี้เรียกว่าแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หรือแรงจูงใจภายในของการเข้าร่วม (Internal Motives for Participation) ส่วนแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) จะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมในการเข้าร่วม เช่น การยอมรับทางสังคม การให้รางวัล สถานภาพทางสังคม อันที่จริง ไวส์ได้กล่าวถึงงานวิจัยของแรงจูงใจในการเข้าร่วมในช่วงหลัง พบว่าการศึกษาจะครอบคลุมเรื่องของแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกที่เกี่ยวกับความท้าทายของกีฬา (Challenges of Sport) การปรับปรุงพัฒนาทักษะ (skill improvement) ความตื่นเต้น (Excitement and Thrills) และจุดมุ่งหมายที่ประสบความสำเร็จ (Achievement of Personal Performance Goal) ชัยชนะ (Winning) การได้รับรางวัล (Trophies and Reward)

ไวส์ และ ฮอร์น (Weiss and Horn, 1992) ได้พบว่า ทรรศนะของจิตวิทยาสังคม ได้ศึกษาแรงจูงใจใน 2 มุมมอง คือ

1) แรงจูงใจ ตรวจสอบว่าเป็นตัวแปรที่เป็นผลที่แสดงออกมา (Outcome) ซึ่งจะถูกวัดในรูปของการเลือก ความพยายาม และพฤติกรรมที่ยังคงอยู่ การเปรียบเทียบแรงจูงใจได้รับพิจารณาว่าเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อม โดยแอลเบอร์แมน (Alberman) ได้ยกตัวอย่างเด็กที่เล่นกีฬาแล้วมีการแสดงออกของผู้ฝึกสอนทางบวก (Positive approach) เช่น กล่าวชมเชย ให้กำลังใจเมื่อทำผิด และเทคนิคต่าง ๆ ในการเสริม เด็กเหล่านั้นแม้จะต้องการเข้าร่วมเล่นกีฬานครั้งต่อไป มากกว่าเด็กที่ผู้ฝึกสอนแสดงออกทางบวกน้อย

2) แรงจูงใจ เป็นปัจจัยความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยคลินท์และไวส์ (Klint and Weiss) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการเข้าร่วมและการรับรู้ในความสามารถ สามารถคาดการณ์ผลในการเข้าร่วมในกิจกรรมได้

แรงจูงใจในการเข้าร่วมและแรงจูงใจไม่ทำทำให้เกิดการเข้าร่วมต่อไป (Participation and Discontinuation Motives) ไวส์ และ ฮอร์น (Weiss and Horn, 1992) ได้ กล่าวว่าการศึกษานี้ว่า ทำไมคนจึงเข้ามาแข่งขัน และเข้ามาแข่งขันได้อย่างไร นักจิตวิทยาพยายามเข้าใจว่า ทำไมนักกีฬาแต่ละคนจึงยังคงเข้าร่วมการเล่นกีฬาอยู่ในทางกลับกันก็ยังสนใจศึกษาว่าปัจจัยอะไรที่ทำให้ให้นักกีฬา เลิกเล่นหรือเลิกในการเข้าร่วมการแข่งขันโดยสิ้นเชิงหรือเข้าร่วมการแข่งขันเป็นบางครั้งบางคราว ในช่วงทศวรรษที่ 1970 ได้มีการสำรวจและศึกษา เรื่องของแรงจูงใจในการเข้าร่วมแข่งขันและการหยุดการเข้าร่วมในการแข่งขันอาทิเช่น แอลเบอร์แมนและวูด (Alberman and Wood) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมแข่งขันแชมป์ และฮอนเบอร์สตริกเกอร์ (Sapp and Hauberstricker) เป็นนักวิจัยกลุ่มแรกที่สนใจศึกษาในเรื่องการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมเล่นกีฬา กับกลุ่มคนที่มีลักษณะเดียวกัน จำนวนกว่าหนึ่งพันคน ทั้งที่เป็นนักกีฬา และไม่ใช่นักกีฬา กูลด์ (Gould, 1982) ได้สรุปสภาพล่าสุดของการวิจัยในรายการกีฬาเยาวชน และได้วางทิศทางการวิจัยในอนาคตว่า ควรเป็นการศึกษาความสนใจแบบทันทีทันใด และควรมีการศึกษาถึงการเข้าร่วมเล่นและแข่งขันกีฬา (Participation) และการเลิกเล่นกีฬา (Attrition) ของการเข้าร่วมในการเล่นกีฬาของเยาวชน กูลด์ (Gould, 1982) ตั้งข้อสังเกตว่า งานวิจัยทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา

เยาวชนได้เอื้อให้เกิดการพัฒนาและขยายขอบเขตของทฤษฎีทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาของไวส์ และ ฮอร์น (Weiss and Horn, 1992) ได้เสนอรูปแบบของแรงจูงใจในกีฬา (The Model of Sport Motivation) โดยรูปแบบนี้จะเริ่มต้นจากแรงจูงใจของแต่ละบุคคลนำไปสู่ความพยายามที่ท้าทายมากขึ้น (Mastery Attempts) ความสามารถที่แสดงออก (Performance Outcomes) ระบบรางวัลและมาตรฐานของเป้าหมายที่ถูกพัฒนาขึ้น (Reward System and Standard of Goal Developed) การรับรู้ถึงความสามารถและการควบคุม (Preception of Competence and Control) ความรู้สึกชอบ (Affective) จนเกิดเป็นพฤติกรรมแรงจูงใจ และรูปแบบแรงจูงใจนี้ จะมีปัจจัย ที่จะทำให้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมแรงจูงใจก็คือ ปัจจัยความแตกต่างของบุคคล (Individual difference factors) และปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Contextual Factors)

แรงจูงใจ (Motivation Orientation) ของรูปแบบนี้มี 2 แบบที่จะอธิบายลักษณะของตัวบุคคล โดยมีความสัมพันธ์กัน คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic and Mastery) ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเข้าร่วม อาทิเช่น การพัฒนาความสามารถ (ปรับปรุงทักษะ) การคบหาสมาคม การมีสมรรถภาพ (ร่างกายแข็งแรง, รูปร่างดี) และความสุขสนานที่ได้รับจากการเล่นกีฬานานทางกลับกัน แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic and Outcome) ถือว่าเป็นผลของการเข้าร่วมการแข่งขัน เช่น การให้สิ่งคมยอมรับ การได้รับรางวัล ชัยชนะ

ความพยายามที่ท้าทายที่เพิ่มขึ้น (Mastery Attempts) นักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Mastery) จะเลือกเล่นกีฬาที่ท้าทายความสามารถแม้จะยากแต่ก็อยู่ในระดับความสามารถของพวกเขา และพยายามสูงสุดที่จะได้รับชัยชนะ ส่วนนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic / Outcomes) จะเลือกเล่นกีฬาที่ง่าย ๆ หรือไม่ยากเกินไปเพื่อที่จะได้แสดงออกถึงความสามารถสูงสุดของตัวเองหรือหลีกเลี่ยงการแสดงทักษะที่ไม่ถึงขั้น และการเลือกกีฬาที่ท้าทายมาก ๆ จะเพิ่มความเสี่ยงในการแสดงความสามารถทางทักษะที่ต่ำ

ผลของความสามารถ (Performance Outcomes) นักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic/Mastery) จะเห็นว่าเขาสามารถเล่นกีฬาที่ท้าทายได้ใกล้เคียงกับมาตรฐานของนักกีฬา ส่วนนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic / Outcomes) จะเน้นผลของ

การแข่งขัน เมื่อไปเทียบกับคู่แข่งคนอื่นเขาจะคิดว่าการชนะแสดงถึง ความสามารถสูง การพ่ายแพ้แสดงถึง ความสามารถต่ำ

ผลย้อนกลับและแรงเสริมจากผู้ใหญ่และเพื่อน (Feedback and Reinforcement by Adults and Peers) ปริมาณของการย้อนกลับและแรงเสริมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นผลต่อการรับรู้พฤติกรรมของนักกีฬา คุณภาพของพฤติกรรมการสื่อสารอาจอ้างถึงพฤติกรรมเลียนแบบ การกล่าวคำชมเชยเมื่อทำได้ดี การช่วยแก้ไขแนะนำเมื่อทำผิดที่เกิดขึ้นจากผู้ฝึกสอน ครู พ่อแม่ เพื่อน จะมีส่วนทำให้การเล่นกีฬาจะคงอยู่ต่อไป ในขณะที่พ่อแม่จะมีบทบาทกับเด็กอายุน้อยจนถึงกลาง ๆ และเพื่อน จะเพิ่มบทบาทสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อวัยเด็กตอนปลายจนถึงวัยรุ่น

การพัฒนาระบบการให้รางวัล และเป้าหมายที่เป็นมาตรฐาน (Development of a Standard of Goals) นักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic / Mastery) จะเลือกกีฬาที่ท้าทายเพื่อใช้การปรับปรุงตนเอง และใช้แรงเสริมจากคนอื่น เพื่อพยายามให้ตัวเองเก่งด้วยตัวของตัวเอง และเขาจะพัฒนาระบบการให้รางวัลและตั้งมาตรฐานของตัวเองจากปัจจัยและเงื่อนไขภายใน ส่วนนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic/ Outcomes) จะเลือกกีฬาที่ท้าทายน้อยกว่าเพื่อชัยชนะโดยเทียบกับคนอื่น การได้รับแรงเสริมจากคนอื่น เพื่อผลของการเล่นและพัฒนาระบบการให้รางวัลและเป้าหมายจากปัจจัยภายนอก การพัฒนาขั้นนี้เชื่อมโยงกับ "แหล่งข้อมูล" ที่มีอยู่ในกีฬาแต่ละประเภท และความชอบของแต่ละคน เพื่อที่จะตัดสินความสามารถของตัวเอง

การรับรู้ในเรื่องความสามารถและการควบคุม (Perceptions of competence and control) ความสามารถในการรับรู้ (Perceptions Competence) เป็นโครงสร้างหลักของทฤษฎีแรงจูงใจ ระดับที่บุคคลรู้สึกว่าเขาสามารถทำได้ดีหรือไม่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญมากต่อพฤติกรรมการเล่นกีฬาและการเข้าร่วม ส่วนการรับรู้ในการควบคุม (Perceptions of Control) เป็นระดับที่แต่ละคนรู้สึกว่าจะเงื่อนไขภายนอกหรือภายในที่มีผลต่อการชนะหรือแพ้ของตนเอง

ความรู้สึกกรัก (Affect or Emotion) เกิดจากการเล่นกีฬาความรู้สึกที่ดีในการเล่นกีฬา ได้แก่ สนุก ร่าเริง ความรู้สึกในแง่ลบ ได้แก่ ความวิตกกังวล เศร้า และนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic/Mastery) มักรู้สึกในทางบวกต่อการเล่นกีฬา โดยเขาคำนึง

ถึงว่าเล่นกีฬาเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางกีฬา ส่วนนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic/Outcomes) มักรู้สึกทางบวกก็ต่อเมื่อนักกีฬาได้รับชัยชนะเท่านั้น บัจจุบันนี้ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาการกีฬาเท่าใดนัก แต่เป็นบัจจุบันหนึ่งที่เป็นตัวกลางระหว่างการยอมรับตนเองกับแรงจูงใจ

พฤติกรรมแรงจูงใจ (Motivation Behavior) ในที่สุดแล้วเป้าหมายของการพัฒนาทางจิตวิทยาเชิงบวก คือ การทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการเล่นกีฬาที่คงอยู่หัวข้อเรื่องแรงจูงใจจึงมีส่วนจำเป็นต่อการค้นหาวิธีที่จะเพิ่มการเล่นกีฬาให้มากขึ้นโดยผ่านแรงจูงใจภายใน การมุ่งพัฒนาทักษะให้เก่งและได้รับความสนุกสนานด้วย นักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic / Mastery) จะสนุกกับการเล่นกีฬา จะรู้สึกที่ตัวเองประสบความสำเร็จ เมื่อเขาสามารถพัฒนาตัวเองให้ถึงมาตรฐานของตัวเองที่ตั้งไว้ในกีฬานั้น ๆ ส่วนนักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic/Outcomes) จะคิดถึงความสำเร็จ ก็ต่อเมื่อตัวเองเป็นผู้ชนะ ในการแข่งขันเท่านั้น และพยายามรักษาระดับการยอมรับความสามารถเอาไว้ คนที่พ่ายแพ้และได้รับประสบการณ์ไม่ดี มักจะเลิกกลางคัน (Drop out) (พีระเจต รุ่งทอง, 2536)

เการอนด์ (Gauron, 1978) ได้กล่าวว่า มีคนจำนวนมากมายที่ยังไม่เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการมีชีวิตอยู่และไม่สามารถที่จะค้นพบความพอใจที่แท้จริงในการทำกิจกรรม แต่จะมุ่งเน้นต่อรูปแบบที่ถูกกำหนดขึ้นในชีวิต และทำสิ่งเหล่านั้นให้เป็นจริงขึ้นมาอย่างผิดพลาดหรือทำตามผู้อื่นอย่างไม่เต็มใจ ดังนั้น การสังเกตถึงความพิเศษในคนบางคนที่เกิดขึ้นขณะที่เขาพบอะไรก็ได้ที่ไกลจากตัวเขา ซึ่งก็ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ยังสนใจในสิ่งที่ผิด ๆ และทำอะไรไม่เหมาะสมกับสถานภาพของตัวเอง พวกเขาจักจะต่อสู้ดิ้นรนและคิดที่จะทำด้วยตัวเอง

แรงจูงใจจึงเป็นแรงที่จะทำให้บุคคลแสดงออกมาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ไว้ว่า

1. พฤติกรรมที่แสดงออกทั้งหมด คือ แรงจูงใจ ที่มีเหตุผลหรือไม่ก็ตาม แต่ความรู้สึกของพวกเขาจะเกี่ยวข้อง
2. มีแรงจูงใจหลายแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในเวลาใด ๆ พฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้นมากกว่า 1 ในแต่ละครั้ง

3. คนส่วนใหญ่อาจจะไม่รู้หรือใส่ใจสิ่งส่อใจของตนเองแรงจูงใจอาจจะสร้างขึ้น จากความรู้สึกและก่อให้เกิดพฤติกรรมอันนั้น

4. ผู้คนอาจจะเห็นด้วยกับแรงจูงใจของตัวเองหรือแรงจูงใจของคนอื่น บางครั้ง จะมีแรงจูงใจอยู่ 2 ด้าน คือ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างแรง จูงใจทั้ง 2 ด้านนี้ เป็นความพึงพอใจของตนเองหรือการได้รับการยอมรับ ที่ก่อให้เกิดความ พยายามคนอื่น ๆ เช่น รางวัลจากภายนอก เช่น ถ้วยรางวัล เงิน การโฆษณาและการยอมรับ แรงจูงใจส่วนบุคคลว่าซึ่งไม่มีแรงจูงใจอันไหนก็ตามที่จะมีบทบาทและความสำคัญที่มีความจำเป็น ที่ดีกว่าอันใดแต่จะเหมือนกันมากกว่าทั้งสองแรงจูงใจจะแสดงออกมาอย่างเฉพาะตัวของมันและ ทั้งสองแรงจูงใจนั้นจะมีความสัมพันธ์กัน

5. มีคนบางคนที่มีแรงจูงใจที่เด่นชัดซึ่งดูเหมือนว่าจะมีอย่างคงเส้นคงวา แรงจูงใจเกิด ขึ้น 2 อย่างก็คือ ตัวบุคคลและสถานะ

แรงจูงใจที่เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่าทำไมคนเราจึงมีความต้องการที่แตก ต่างกันดังสาเหตุดังนี้คือ

1. ด้านความเห็นชอบจากสังคม
2. ด้านการแข่งขัน
3. ด้านการชนะตนเอง
4. ด้านแบบแผนการดำเนินชีวิต
5. ด้านกลัวความล้มเหลว
6. ด้านสมรรถภาพทางการและสุขภาพ
7. ด้านมิตรภาพและความสัมพันธ์กับผู้อื่น
8. ด้านความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล
9. ด้านสิ่งตอบแทนที่เด่นชัด
10. ด้านการเป็นที่ยอมรับ
11. ด้านการช่วยเหลือและการควบคุม
12. ด้านเพศตรงข้าม
13. ด้านสภาพการแข่งขันและกลุ่มผู้ชม
14. ด้านความเป็นตัวของตัวเอง

15. ด้านความสัมพันธ์ในทีมแบบครอบครัว
16. ด้านการปลดปล่อยอารมณ์
17. ด้านสถานะภาพ
18. ด้านการขึ้นน้ำหนักตนเองและการสำนึก
19. ด้านการเข้าใจเหตุผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

โรเบิร์ต (Robert, 1988) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลที่นำพามาจากการแข่งขันกีฬาเยาวชนที่มีต่ออิทธิพลภายในต่อบุคคลและปัจจัยกลไกทางสังคม เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ของผลเชิงบวก (ความสนุกสนาน) และผลเชิงลบ (ความโกรธ, ความเครียด) ซึ่งนักกีฬาเยาวชนได้ประสบหรือรู้สึก โดยศึกษาจากเยาวชนชายจำนวน 107 คน และหญิงจำนวน 100 คน (ทั้งหมดนี้อายุระหว่าง 9-13 ปี) จากการวิจัยพบว่า เยาวชนชายและหญิง มีความสนุกสนานในการเล่นกีฬามาก โดยเกิดจากแรงจูงใจภายในที่อยู่ระดับสูง และแรงกดดันจากพ่อแม่มีน้อย (ลูกคาดหวังในระดับต่ำ) ส่วนความเครียดที่มีแนวโน้มเกิดจากการแข่งขันสูง และเกิดจากความเชื่อมั่นตนเอง

กลอเรีย (Gloria, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่องความแตกต่างทางเพศในเรื่องแรงจูงใจแห่งความสำเร็จในการกีฬา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินความแตกต่างในแรงจูงใจด้านความสำเร็จ ระหว่างนักกีฬาชายกับหญิง ในการแข่งขันกีฬาประเภทบุคคลและชุด ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างทางเพศมีสิ่งสำคัญ ทั้งในนักกีฬาประเภทบุคคลและชุด ในขณะที่ความยอมรับจากสังคม ได้กลายเป็นปัจจัยแรงจูงใจที่สาม สำหรับนักกีฬาระดับวิทยาลัย ปัจจัยสภาพแวดล้อมและความต้องการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ พบว่า อิทธิพลสำคัญต่อรูปแบบ แรงจูงใจที่ต่างกัน นักกีฬาที่เล่นประเภทชุด จะมีคะแนนสูงกว่าในทุกเกณฑ์ของแรงจูงใจในนักกีฬาที่เล่นประเภทบุคคล ความต้องการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ มีความสัมพันธ์ในระดับสูง กับความเป็นไปได้ที่นักกีฬาประเมินตนเอง ความพึงพอใจในการเล่นกีฬา ความรับรู้ ความสามารถของนักกีฬา

ในปีเดียวกัน วอร์เรน (Warren, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์

ผลการวิจัยทางด้านแรงจูงใจของนักกีฬา ค.ศ. 1975-1986 จากการศึกษาได้รวบรวม รายงานการวิจัย 60 เรื่อง ในระหว่างปี ค.ศ. 1975-1983 เพื่อเป็นข้อมูลมาสรุปเป็น ทฤษฎีและหลักต่าง ๆ เพื่อใช้ในการค้นคว้าต่อ ๆ มา ผลการศึกษาแห่งหนึ่งพบว่า การเข้าร่วม ของนักกีฬาในการแข่งขัน มักจะมีความต้องการความสำเร็จและแรงจูงใจภายนอกมีน้อยกว่า แรงจูงใจภายใน ความสนุกสนานจะเป็นปัจจัยของแรงจูงใจในขั้นต้น

กิฟฟูน (Giffune, 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมการเล่น กีฬาของนักกีฬาของโรงเรียนมัธยมศึกษา การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ ของตัวกำหนดแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมการแข่งขันโรงเรียนมัธยมศึกษา ของนักกีฬาฟุตบอลกับ รักบี้ฟุตบอล และเพื่อที่จะแยกแยะประเภทตัวกำหนดเหล่านั้นให้เป็นหมวดหมู่ ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนและนักกีฬา จำนวน 341 คน ผลการวิจัยพบว่า นักกีฬาโดยทั่วไปเข้าร่วมการ แข่งขันจะมีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

มาร์ตินเดล เดลลิน และไวส์ (Martindale, Devlin and Vyse, 1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในมหาวิทยาลัย : ความแตกต่างของแรง จูงใจ การศึกษานี้ได้ตรวจสอบแรงจูงใจในการเข้าร่วมการแข่งขันของนักกีฬาประจำวิทยาลัย จำนวน 85 คน โดยผ่านการเข้าร่วม 3 ระดับ (กีฬาวิทยาลัย, กีฬาภายในวิทยาลัย และ กีฬาเพื่อนันทนาการ) จากการศึกษาพบว่า นักกีฬาที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาที่มีโครงสร้างและการ จัดการแข่งขันอย่างมีรูปแบบ (ระเบียบ กติกา) เช่น กีฬาวิทยาลัย กีฬาภายในวิทยาลัย จะมี ส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่จะแข่งขันและมีความแตกต่างจากนักกีฬาที่เล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ซึ่งไม่ค่อยเน้นที่จะเล่นกีฬาเพื่อการแข่งขัน

ดูดา และนิโคลส์ (Duda and Nichols, 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่องมิติของแรง จูงใจในการเรียนและกีฬาของนักเรียนไฮสกูล 207 คน พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของ การประสบความสำเร็จในโรงเรียนและกีฬานั้นสัมพันธ์ในเหตุผลนิยมที่มีต่อเป้าหมายส่วนตัว สำหรับนักเรียน ความพึงพอใจและความเบื่อหน่ายในชั้นเรียนได้รับการทำนายเบื้องต้นโดยการ มุ่งที่เป้าหมายส่วนตัวในด้านกีฬา ความพึงพอใจและความเบื่อหน่ายเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับรู้ ความสามารถ

ฮิคคีย์ (Hickey, 1992) ได้ทำการศึกษายาทบาทของแรงจูงใจในความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ด้านกีฬาและด้านการเรียนของนักเรียนโรงเรียนไฮสกูลซึ่งเป็นนักเรียนหญิงและเป็น

นักกีฬา ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมกีฬาและความสัมพันธ์ทางการเรียนสัมพันธ์กันทางบวก ความสัมพันธ์ทางกีฬาและความสัมพันธ์ทางการเรียนไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ความสัมพันธ์ทางกีฬาสัมพันธ์ทางบวกต่อแรงจูงใจด้านกีฬาและแรงจูงใจทางการเรียน

โจแอนนินี (Giannini, 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอบสวนทางทฤษฎีของรูปแบบแรงจูงใจในนักกีฬา (ไฮสกูล, การมุ่งสู่เป้าหมาย) เพื่อทดสอบรูปแบบแรงจูงใจในกลุ่มนักกีฬารองเรียนไฮสกูลที่กำหนดฐานการทำงานในทฤษฎีแรงจูงใจสัมพันธ์ของนิโคลส์ (Nicholls, 1984) สิ่งที่น่าสนใจเฉพาะลงไปเป็นการทำนายว่า การแบ่งชั้นนักกีฬาเป็นการพาดพิงบุคคลและการรับรู้ความสามารถในระดับต่ำ จะแสดงให้เห็นถึงรูปแบบแรงจูงใจทางลบที่เป็นคุณลักษณะโดยความพยายามต่ำ ความมุ่งมั่นและความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น การศึกษาจึงพยายามจำลองข้อค้นพบในวรรณคดีจิตวิทยาการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการพาดพิงบุคคล และการรับรู้ความสามารถในระดับต่ำจะทำให้การตอบสนองไม่เป็นประโยชน์ต่อความยากลำบากและการทำนายทางทฤษฎีของแบบทดสอบในด้านความพยายาม ความสามารถ และความสนใจภายใน ซึ่งไม่ได้ได้รับความใส่ใจในวรรณคดีทางกีฬา ผู้เข้ารับการทดสอบเป็นชาย 436 คน นักบาสเกตบอลโรงเรียนไฮสกูล ผู้ที่ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินภูมิลาเนา ผู้เล่นความสนใจภายใน ความสามารถตามการรับรู้และการมุ่งสู่เป้าหมายทันทีทันใดก่อนหรือหลังช่วงกลางฤดูการฝึกซ้อมภายในเวลา 14 วัน ตามด้วยการประเมินผลครั้งแรกนี้ รัชชประเมินผู้เล่นในด้านความพยายาม ความมุ่งมั่น และความสามารถที่แสดงในการฝึกซ้อมและ เกมทั้งในและนอกเวลา ผลปรากฏว่าไม่สนับสนุน ปฏิสัมพันธ์การทำนายระหว่างความสามารถตามการรับรู้และการมุ่งสู่เป้าหมาย แต่ผลชี้ให้เห็นว่า ความสามารถตามการรับรู้มีผลนัยสำคัญในด้านความพยายาม ความมุ่งมั่น และความสามารถในการฝึกซ้อมและการจัดเกมส์ การมุ่งสู่เป้าหมายของผู้เล่นก็เช่นเดียวกับเป้าหมายสถานการณ์ที่เน้นโดยรัชชที่ไม่มีผลคงที่ใด ๆ ต่อพฤติกรรมผลสัมพันธ์ที่ได้รับการประเมิน หัวข้อที่อภิปรายประกอบด้วย การอธิบายสำหรับผลคงที่ของความสามารถตามการรับรู้การขาดข้อค้นพบที่มุ่งสู่เป้าหมายและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

เฉลิมเผ่า อาจละนันท์ (2520) ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกเรียนสายอาชีพ ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่เคยใช้

หลักสูตรแบบประสม โดยใช้กลุ่มอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพที่เคยใช้หลักสูตรมัธยมแบบประสม 5 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจในการเลือกเรียนสายอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพเรียงตามลำดับคือ ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เกียรติยศชื่อเสียง ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว รายได้ ความจำเป็น และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

พรธิสวัสดิ์ แสงสว่าง (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ "พัฒนากีฬามวยไทย" โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ วารสาร บันทึกที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย สัมภาษณ์ครู-อาจารย์ ที่สอนมวยไทย นายสนามมวย สื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และสรุปว่า การกีฬามวยไทยจากสมัยกรุงสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบันมีจุดที่น่าสนใจ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการฝึกหัดมวยไทยเพื่อการทหาร เพื่อเป็นศิลปะศาสตร์สำหรับพระมหากษัตริย์ ในปัจจุบันเพื่อเป็นอาชีพ
2. การเปรียบมวยสมัยก่อน เปรียบมวยโดยอาศัยความสมัครใจของนักมวยทั้งสองฝ่าย ไม่มีการชั่งน้ำหนัก ไม่มีการเปรียบเทียบฝีมือ ในปัจจุบันนักมวยต้องชั่งน้ำหนัก ต้องมีน้ำหนักเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ต้องมีฝีมือพอ ๆ กัน จึงจะชกได้
3. กติกาการแข่งขัน สมัยก่อนกติกาไม่ละเอียด ไม่รัดกุม ชกกันจนกว่าจะยอมแพ้กันไปข้างหนึ่ง ในปัจจุบันกติกาได้ถูกกำหนดขึ้นอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักมวย มีการกำหนดยกไม่รอให้นักมวยยอมแพ้เอง
4. ในสมัยก่อนและในปัจจุบันกีฬามวยไทยจะเหมือนกันตรงที่ช่วยสร้างคุณธรรมให้กับประชาชนที่เป็นนักมวยไทย

มนัสวี บุญเปี่ยม (2523) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 158 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย เรียงตามลำดับ คือ บทบาทของบิดามารดาหรือญาติที่เป็นทหาร การสนับสนุนของครอบครัว ความชอบปฏิบัติงานในอาชีพพยาบาล ทัศนคติของเพื่อน และความต้องการยศว่าที่ร้อยตรีหญิง

สามารถชาย จอมวิญญา (2527) ได้ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนวิชาพลศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู 137 คน และเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา 138 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เหตุจูงใจด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ปรากฏตามลำดับค่าเฉลี่ยรวม จากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ความรัก ความถนัดและความสนใจต่อสาขาวิชาพลศึกษา ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอนาคต ด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านความจำเป็นบางประการ ส่วนตัวแปรย่อย จากเหตุจูงใจด้านต่าง ๆ ที่เป็นเหตุจูงใจให้เข้ามาเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาของนักเรียนทั้งวิทยาลัยครู และวิทยาลัยพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับมากตามลำดับจากมากที่สุดลงไป คือ เป็นอาชีพสุจริต มีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกาย และฝึกพลศึกษาและชอบเรียนพลศึกษา

สุวรรณ ตริจันทร์ (2530) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อแรงจูงใจฝึกลำดับที่หนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมุทาคาหาร จังหวัดมุทาคาหาร ที่มีแรงจูงใจฝึกลำดับที่ต่ำ จำนวน 30 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการตอบพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจฝึกลำดับที่สูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะแรงจูงใจฝึกลำดับที่ของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ พบว่า การสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจฝึกลำดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม และเมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจฝึกลำดับที่ของนักเรียนใน

พิชัย ผิวดราม (2533) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการเป็นนักกีฬาทีมชาติของนักกีฬาชาย นักกีฬาหญิง ประเภทบุคคลและประเภททีมที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 15 ณ ประเทศมาเลเซีย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดแรงจูงใจทางด้านความรัก ความถนัดและความสนใจ ความคิดเห็นส่วนตัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง สุขภาพอนามัย ความมีเกียรติยศชื่อเสียง รายได้ และผลประโยชน์เกี่ยวเนื่อง และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต กลุ่มประชากรเป็นนักกีฬาทีมชาติชาย จำนวน 228 คน หญิง จำนวน 146 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 374 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักกีฬาเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง เป็นนักกีฬาประเภทบุคคล มีอาชีพเป็นนักศึกษา และเคยเป็นตัวแทนทีมชาติในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์มาแล้ว 1 ครั้ง

2. นักกีฬาทีมชาติทั้งชายและหญิง มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.51-3.50$) ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรัก ความถนัดและความสนใจ ความคิดเห็นส่วนตัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง สุขภาพอนามัย และความมีเกียรติชื่อเสียง ส่วนแรงจูงใจของนักกีฬาที่มีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$) ใน 2 ด้าน คือ ด้านรายได้และผลประโยชน์เกี่ยวเนื่อง และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต

3. นักกีฬาชายและนักกีฬาหญิงมีแรงจูงใจในการเป็นนักกีฬาทีมชาติไม่แตกต่างกัน

4. นักกีฬาประเภทบุคคล และประเภททีม มีแรงจูงใจในการเป็นนักกีฬาทีมชาติไม่แตกต่างกัน

วัชระ คาเพ็ง (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจฝึสมรรถิ์ของนักมวยไทย

ตัวอย่างประชากรเป็นนักมวยไทยอาชีพ จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ

ละ 15 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยสูงในอดีต 2 กลุ่ม นักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยต่ำในอดีต 3 กลุ่ม นักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยสูงในปัจจุบัน และ 4 กลุ่มนักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยต่ำในปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดแรงจูงใจฝึสมรรถิ์ของนักมวยไทยอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง .74 ไปใช้วัดกับกลุ่มตัวอย่างประชากร นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แรงจูงใจฝึสมรรถิ์ของนักมวยไทยอาชีพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 133.05

2. กลุ่มนักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยสูง มีแรงจูงใจฝึสมรรถิ์สูงกว่ากลุ่มนักมวยที่มีสมรรถิ์ผลในการชกมวยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. กลุ่มนักมวยไทยในอดีต และกลุ่มนักมวยไทยในปัจจุบัน มีแรงจูงใจฝึสมรรถิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมรรถิ์ผลในการชกมวยกับสถานภาพของนักมวยไทยต่อแรง

จงใจฝึสมฤทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระเจด ธีวทอง (2536) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 พุทธศักราช 2536 และเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งประเภทบุคคลและประเภททีมในการแข่งขันครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬา จำนวน 800 คน แยกเป็นนักกีฬาประเภทบุคคล 400 คน นักกีฬาประเภททีม 400 คน และในจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 256 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดแรงจูงใจภายใน/แรงจูงใจภายนอกของวอสส์ที่ได้มีการแปลเป็นภาษาไทย และหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.73 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที"

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาประเภทบุคคลและนักกีฬาประเภททีม ที่เข้าร่วมการแข่งขันครั้งนี้ มีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก
2. แรงจูงใจของนักกีฬาทั้งประเภทบุคคลและประเภททีม ในการแข่งขันครั้งนี้ มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. นักกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งประเภทบุคคลและประเภททีม ในการแข่งขันครั้งนี้ มีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก
4. แรงจูงใจของนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งประเภทบุคคลและประเภททีม ในการแข่งขันครั้งนี้ มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กลุ่มทดลองก่อนและหลังการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ พบว่า การสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจฝึสมฤทธิสูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบการสอนแบบปกติ และการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติ พบว่า การสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจฝึสมฤทธิสูงกว่าการสอนแบบปกติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอจะสรุปความหมายของแรงจูงใจได้ว่า เป็นการกระตุ้นหรือเร้า เพื่อช่วยให้การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จบรรลุเป้าหมาย แรงจูงใจนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมและผลักดันให้บุคคลใดก็ตามมีความมุ่งมั่นและ

ตั้งเป้าหมายสำหรับชีวิตของตนเองนั้นประสบความสำเร็จในชีวิต

นักมวยไทยเองก็เช่นเดียวกันในปัจจุบันเราจะเห็นว่ามวยไทยเป็นอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงให้ชีวิตและมีรายได้อย่างมาก แต่ถ้านักมวยจะก้าวไปถึงจุดนั้นก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ มีนักมวยไทยหลายคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพการชกมวย มีสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ มากมายที่จะเป็นตัวสนับสนุน ซึ่งอาจจะเกิดจากตัวนักมวยไทยเอง หรือสิ่งภายนอก รอบข้าง และในการที่บุคคลใดก็ตามมีความสนใจในการกีฬาใดกีฬาหนึ่งนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ แต่ละคนอาจมีเหตุผลและสาเหตุต่าง ๆ มากมาย คงจะไม่แปลกมากนักถ้าหากกีฬาที่เล่นแล้ว และพัฒนาฝีมือ จนทำให้ผลประโยชน์ในเรื่องของรายได้มาเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่ายังไม่มี การศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทยเลย ดังนั้นการศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการ เป็นนักมวยไทยจึงน่าจะมีการศึกษาดูว่า อะไรเป็นสาเหตุให้ต้องมาชกมวยและมีความแตกต่างกันอย่างไร ในนักมวยไทยของแต่ละระดับ